

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 13. II aastakäik

TEATAJA

1. juulil 1927

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas	Emk.	250.—
Poolaastas	"	150.—
Välismaale	"	500.—
Poolaastas	"	300.—

Toimetus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45
Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35
Toimetaja kõnetunnid: igal esmaspäeval, kesknädalal ja reedel kella 2—3 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk.	Emk.	4000.—
1/2 "	"	2200.—
1/4 "	"	1200.—
Kaanekülgedel—kokkuleppel		

SISU: Eesti ühistegevuse juubeli puhul. Mida ütleb uus paberitoll. Eesti nõudmis-kohustusbilanss. Erakaubandus ja ühistegevus. Villade tarvidusest ja selle katmisest Eestis. Eesti metsamarjade väljaveost. Aiaviljade sisse- ja väljaveost. Kaubandus-tööstuskoja teateid. Ekspertide nimestik laevareidude ja merikaubanduse alal. Majanduslikke teateid kodu- ja välismailt. Tolliteateid. Välistööstust. Turgude ülevaade. Kaubahinnad. Tallinna börsi kursidel.

Eesti ühistegevuse juubeli puhul.

Ühistegevuse ülimaks eesmärgiks olgu isikute iseseisvakstegemine.

Paar nädalat tagasi pühitses Eesti ühistegevus oma veerandsaja-aasta juubelit. Olgugi, et ühistegelised asutised ei ole koondatud kaubandus-tööstuskoja ümber, ei ole aga sellest hoolimata ülearune tema 25 a. tegevust võtta vaatlemisele.

Kui „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ teinekord ka tähelepanu on juhtinud nende eriliste soodustuste peale, mis ühistegeliste ettevõtetele riigivalitsuse ja meie seadusandluse poolt on osaks antud, ei ole meie aga millalgi eitanud ühistegevuse tähtsust üldiselt. Meie ühistegeliste rahaasutiste toetust on tarvitanud nii paljud erakaupmehed ja töösturid ja mitmed neist selle abil jõudnud kindlale järjele. Ei ole ju õieti kuigi palju aega sellest mööda, kus laenuhoiuühisused ja vastastikused krediitühisused meil olid ainsamateks rahvuslikuks krediitasutisteks. Eriti väikekaupmeestel ja väiketöösturitel, kellele riigipangad ja endised Saksa pangad olid suletud, tuli väga sagedasti ühistegelistes rahaasutistes oma asju ajada. Väiksemates linnades ja maakondades tuleb neil seda tänapäevgi teha. Ja nii näeme, et kaupmehed ja töösturid, eriti maal ja väiksemates linnades, väga suurel arvul on ühe või teise ühistegelise asutise liikmed, või varemalt olnud.

Samuti on meie põllumajandus ühistegeliste rahaasutiste toetust suuresti tarvitanud. Ainsaks kohaks, kus igapäevane põllumees oma krediit-operatsioone toimetab, on maal kas laenuhoiuühisus või ühispank. Kuna aga põllumajandusel meie väikeses riigis esimese järgu tähtsus, siis omavad ka suure tähtsuse kõik need asutised ja ettevõtted, millised põllumajandust kas otsekohe või kaudselt toetavad. Ka sellelt seisukohalt asja peale vaadates ei saa ühistegevusele jätta avaldamata väärilist lugupidamist teenete eest, millised tal olemas.

Terve rida meie aktsiapanku on kasvanud välja endistest ühistegelistest rahaasutistest. Nii Tallinnas Krediit Pank ja Eesti Laenu Pank. Teistes linnades samuti. Endistest väikestest rakukestest on tekkinud tähtsad majanduslikud tegurid. Kui mitte ära unustada, milline tähtsus on rahvuslikul kapitalil, siis peab küll tunnistama, et ühistegevus sel alal on teinud põhjapanevat tööd.

Meie noorpõllupidajate — asunikude — hulgas on ühistegevusel praeguselgi ajal väga tähtis ülesanne. Kui meie vanemad põllumehed, kes pikkade aastate jooksul juba jõudnud endile soetada tarvilikke põllutöomasinaid, rohkem majanduslikult iseseisvad, ei saa seda asunikudelt

veel nõuda. Algaja asunik oma väikese maapikese juures ei suuda üksikult osta rehepeksumasinat või traktorit. Ja oleks ka mõttetu tegu, kui iga üksik asunik oma margakesed saarase artikli alla kinni paneks. Siin tuleb just toimida ühistegelikult, ühineda ja ühisuse peale muretseda seesugune masin. Meie masinatarvitajate ühisused, pulliühisused jne. on just tegeliku elu nõuetest välja kasvanud, ja tohiks küll loota, et nende edu võiks olla kindlustatud.

Ühistegevuse siht ja eesmärk peaks olema, et ühisuse abil tema liikmed saaksid majanduslikult iseseisvateks. Sinna poole peab ühisuste tegevus juhitama. Selles mõttes on ka Eesti ühistegevusele pandud alus ja selles mõttes on ühistegevust õhutanud meie vanemad ärkamis-aegsed tegelased. Meie arvates ei täida ühistegevus sel juhul oma ülesannet ega lähene eesmärgile, kui luuakse ühistegelisel alusel ettevõtteid, millest tema liikmetel ei ole kasu, vaid — ümberpöörduvalt — ettevõtete ülalpidamiseks peavad liikmed koormaid kandma. Ei saa ju salata, et mitmete ühistegeliste ettevõtete valitsemine ja juhtimine läheb kallimaks ja on raskem kui samalaadilisel ettevõttele, mis üksiku isiku valitsemisel. Ja kui ka seda arvesse võtta, et ühisuste palgalised juhid teinekord ka patustavad kohusetruuduse vastu, kuna üksikettevõtja oma täie hoole ja andumusega ettevõtet juhib, siis on kergesti seletatav, et mõned ühistegelised ettevõtted, hoolimata oma ilusatest nimetustest, ei suuda üles näidata tarvilikku tululikkust. Ei oleks halb, kui nüüd, kus ühistegevus meil juba „kodanliku täisea“ kätte on saanud ja sellega hoolekande alt vabanenud, ka selle küsimuse võtaks kaalumisele, kas meil vahest ei ole ühistegelisel alusel kutsutud ellu ettevõtteid, millised ei kannata välja eraettevõtlikkuse võistlust. Kuigi riik seesugustele ettevõtetele mõnel kujul veel teatavaid soodustusi annab, siis — kas ei ole see ülekohus ühistegevuse enese poolt sarnaseid asutisi riikliku soodustuse juures elus hoida, kuna nende kasutoovus küsitav?

Revisjon on igal ajal hea. Iga ettevõtja revideerib oma ettevõtteid, suleb neid, mis kasutud, ja avab neid, mis kasulikud. Ühistegevus peaks ka talitama sel põhimõttel. Ühistegevus ei ole mõne partei või rühmituse eesõigus või ainuvõim, vaid ta on meie rahva suurtest hulkadest välja läinud. Ühistegeliste ettevõtete ellukutsutamisel tuleb seepärast ka küsida, kuidas üks või teine ettevõtte on rahvamajanduse üldhuvide seisukohalt tarvilik.

Meie arvates ei vasta ka see ühistegevuse põhimõttele, kui ühistegevus endale võtab turu-

kaupleja ülesanded. Meil ei ole midagi selle vastu — peame seda koguni ilusaks nähtuseks — kui teatavad ringkonnad tarvitajate ühinguks kokku astuvad, et oma tarbeid ühiselt sisse osta. Aga meie ei leia seda nähtust küll olevat õigustatud, kui needsamad tarvitajate ühingud igale sissetulejale oma kaupu müüvad. Seega ei ole nemad enam tarvitajate ühingud, vaid avalikud kauplused, ja ühistegelased, kes nende ühingute ümber koondunud, enam mitte ideelised ühistegelased, vaid ärimehed-ühistege-lased. Sellel otstarbel ühistegevust õhutada ja ülistada küll vaevalt tohiks. Midagi aga poleks loomulikum kui see, et tarvitajate ühingud seisavad ainult ühingu liikmete teenistuses, siis võiksid nad kas või kõikidest riiklikkudest mak-sudest vabad olla, sest sel juhul puuduks nende operatsioonidel äriiline iseloom. Kahjuks oleme aga nüüd tunnistajateks, kus ühistegevus on hakanud erakaupmeheks, ainult selle vahega, et need ühistegelased-kaupmehed riigimaksude suhtes on asetatud soodsamatesse tingimustesse ja et ühingu liikmed pea millalgi puhast kasu ei saa, sest ühingute äride juhtimine neelab kasud juba ise aegsasti ära.

Ühistegevuse juubeli puhul neid mõtteid ei puudutatud. Võib olla, et nad mõnel südame so-pis pesitsesid, aga avalikult kuuldavale ei toodud. Ei räägitud juubelil ka sellest, et ainult ühel aja järgul on Eesti ühistegevus tõesti sellest põhimõttest kinni pidanud, et tarvitajate ühingutel tuleb kaupu ainult oma liikmetele müüa. See oli sõja ajal. Siis käisid tarvitajate ühingud täpselt põhimõtte järele, et kaupu võivad saada vaid liikmed. Ja räägitagu mis tahes, kuid tõde jääb tõeks: sõjaaeg oli paljudel tarvitajate ühingutel õitseajaks. Ka Tallinna suuremad tarvitajate ühingud said siis endale aluse. Kuid millegi pärast ei suuda tarvitajate ühingud oma liikmete hulka oma kaubaso-pradeks hoida. Ega see saladus ole, et nii mõnelgi on mõni sada või tuhat marka ühingu kassas liikmemaksu arvel, kuid ühingu kauplusse ei ole liige vahel kogu aasta jalgagi tõstnud. See on igatahes nähtus, mille vastu ühistege-lastel abi tuleks otsida.

Ühistegevusel on vaidlematult suured teened meie rahva kultuurilisel ja majanduslikul arene-misel. Ühistegeline liikumine, mis 25 a. eest enesele reaalse kuju võttis, on meie rahvast suu-resti edasi viinud. Ühistegevuspäevad olid meil esimeseks majanduslikuks parlamendiks. Seal olid saadikud koos igast elavamast nurgast ja neil „päevadel“ arutati tähtsaid rahvamajanduse küsimusi. Ühistegeline liikumine ei ole ka tä-

napäev kaotanud oma eluõigust. Kuid olud on möödunud kahekümneviie aasta jooksul väga palju muutunud ja sellega tuleb arvestada. Palju, mis kümnekonna aasta eest hädatarviline oli, on tänapäev jäänud tahaplaanile. Meie majanduselu ilmutused on endale paljudes asjades teissugused vormid võtnud. Ühistegelise liikumise on puhtmajanduslik liikumine, aga see ei tohi välja kujuneda mõneks usulahuks, kes kramplikult kini peaks hoidma kõigest sellest, mis „alguses oli“ ja vahest „veel nüüdki on“. Neil aladel, kus ühistegevusel loomulik ja lootusrõõmus pind, tuleb teda edendada ja arendada; aga sealt, kus majanduslik elu seda enam tarviliseks ei tunnusta, tuleb teda teistele aladele juhtida.

25 aasta jooksul on kogu maailmas suured muudatused olnud. Maailm on üle elanud veri-

sema heitluse, mida ajalugu üldse tunneb. On hävinenud võimsamad troonid ja kroonid. Ka meie väike Eesti rahvas on selle aja jooksul teinud hiiglasaavutusi — endisest Vene riigi kubermangust rippumatu Eesti vabariigi loonud. Eesti on kaotanud mõisnikkude suurmaapidamise, asemele on tulnud tuhanded uued talud lootusjulgete iseseisvate põllupidajatega. Mitmest endisest pisukesest hoiu-laenuühingust on välja võrsunud uhked — aktsiapangad. See kõik tunnustab suurt edu. Seda ei ole loonud mõni üksik kiht, vaid see on kogu Eesti rahva elujõu ja energia sünnitus. Ühistegevusel on selles suures töös tähtis osa täita olnud — vääriline lugupidamine talle selle eest.

Eraettevõtja ja ühistegelane.

Mida ütleb uus paberitoll.

Kodumaa paberitööstuslikud huvid tollipoliitika järjekorralise vintsutusobjektina.

Val. T.

Ühes eelmises „K.-tk. Teataja“ numbris käsitlust leidnud tööstusalalised tolliuuendused esinevad kahtlemata tänuväärsete ning meie kodumaa tööstuse kosutamisel ning ülesehitamisel täiesti vajalikkude uuendustena, millele järele oli juba kauemat aega tarvidus ikkagi silmnähtavalt suur. Ent kõne all seisvatest tollimuudatustest osutub käsitatuist vastandlikult erineva iseloomuga juba tollimuudatuste ülejäänud osa, mida moodustab ainsamalt paberi ja paberkauba sisseveotoll.

Ei tea, milleks see nii hea, kuid on leitud korruga, et tuleb võtta revideerimisele ka paberi sisseveotoll. Et aga seejuures on meil, kahjuks, kaldunud õigelt teelt sootuks teisale, siis tuleb seekord tollipoliitika järjekorraliseks vintsutusobjektiks pidada meie olulisemat tegevusala — paberitööstust, millise tähtsus meie majanduselus on siiski seevõrra suur, et temale ikkagi vähemalt praeguselgi juhul ei saa suhtuda ükskõiksel. Ettevõtetud tollimuudatuste juures peab aga täiesti vastuvaidlematult leppima tõsiasiaga, et uued paberi ja paberkauba sisseveotollid lähivad oma aluse poolest sootuks lahku teistest tollimuudatustest, mida kannab teatav heatahtlikkus kodumaa tööstuse vastu ja mis seega ehitatud õigele alusele. Paberitollide muudatuste vastuvõtmisel on aga, kahjuks, sellelt õigelt seisukohalt kaldunud hoopis kõrvale, mida selgitab kujukalt alljärgnev tollimuudatuste tabel (seni maksvuselt olnud tollid klambrites):

I. Sisseveotariif.

A. Sisseveoks lubatud kaubad.

Tariifi		Kaupade nimetus	Tollimäärad		
§ §	Punkt		Alus	Vab.val. ettep.	Vastu võet.
177*	1-a	puupapp värvimata, lehtedes ja rullides	Kg.net.	Kuldfr. (0,078)	0,03
*	1-b	puupapp olluses värvitud, papp kaltsudest, õlest ja iga teistsugune papp jne. . . .	"	— (0,104)	0,04
*	-f	bristol-papp, mille raskus 650 gr. ja vähem, ühes ruutmeetris jne.	"	— (0,598)	0,25
	2-a	lihtne pakkimispaper ainult keedetud puust, pleekimata	"	0,12 (0,18)	0,05
	-b	igasugune paber eraldi nimetatud jne. (muutmatult)	"	0,38 (0,494)	0,15
	Märkus	Rotatsioonipaber, ajalehtede jaoks, kaubitööst.-min.tunnistuste järele.	"	0,04 (0,052)	tollita
	-c	tähes b nimetatud paber igasuguste vee-märkidega.	"	0,50 (0,728)	0,20
	-d	paberist tapeedid ja bordid nende jaoks	"	0,12 (0,156)	0,06
	-e	pergament taimeollustest jne., pergamiin jne.	"	0,50 (0,728)	0,25
	-f	paberossipaber valge ja värviline jne. . . .	"	1,00 (1,105)	0,40
	3.	papp ja paber kullatud, hõbetatud, pronksitud jne.	"	2,00 (2,47)	2,00
	4.	kirjautmbrikud lihtsaat, selle § 2-a ja -b tähend. paberist jne. . . .	"	0,75 (0,975)	0,75

* märgitud — riigikogu rahaasj. komisjoni ettepanekul, teised — vabariigi valitsuse esitis.

Siit on selgesti näha, kuidas kogu paberi- ja paberikauba tollide muudatused kujunevad algusest lõpuni vaid vähendamise tähe all. Eriti tor-kab aga silma asjaolu, et pea kõigi punktide tol-limäärad osutuvad 60 ja isegi kuni 100% võrra vähemaks kui seda ette näeb esitis. Ent esitisest juba täielise uudisena esineb toodud tabelis papi toll (t.-t. § 177 p. p. 1-a, 1-b, 1-f), millist ületab omakorda veel koguni otse üllatusena kerkinud sama paragraafi p. 2-b märkuse — rotatsioonipaberi toll.

Millistest majanduslikkudest kaalu-lustest ka on põhjustunud selline paberi ja paberikauba sisseveotolli reduktsioon, kuid jääb igatahes selgeks see, et peab vastuvaidlematult pooldama ikkagi vaid elujõuliste tööstuste ülesehitamist. Ent uus paberitoll ei tee seda; ta ei ehita mitte elujõulisi tööstusi, vaid kahtle-mata ainult lõhub neid, sest just praeguste sise-miste olukordade (tööpuudus jne.), eriti aga vä-listurgude konjunktuuride juures jääb ikkagi täiesti arusaamatuks, kuidas ja milliseil m a j a n d u s l i k e l kaalutlusil võidi õieti ettevõetud ula-tuses vähendada üldist paberi ning eriti veel täiesti ära kaotada rotatsioonipaberi sisseveo-tolli.

Tolli põhitariifide muutmise ning täiendamise seaduse eelnõu läbistanud ning seal kavatsetud paberi sisseveotollide (väheste muudatus-tega) kuni älgotolli põhitariifis („R. T.“ nr. 4/5 — 1924 a.) väljakuulutatud määradeni alanda-mise soov leiab igas vähegi majanduslikult mõ-telda oskajas kahtlemata täielise vastuvõtu ning tunnustuse. Ent kui nüüd on muudatussammu-des sündinud midagi muud kui vajalikku ja ots-tarbekohast, siis ei või sellisest sammust ning täiesti põhjendatud ja mitmekülgseile kaalut-lusile rajatud seaduseelnõu ettepanekute täielikust ignoreerimisest, seega juba ka majanduslikult kaalutluspinnalt libisemisest, oodata meie ma-jandusolukorrale mingit tulu, kosutust.

Igatahes see on nüüd õige, et ajajooksul muutunud olukorrist, eriti aga just hinnalangu-sist põhjustab alati mitte ainult paberi, vaid kõi-kide kaubaesemete tollimäärade reduktsioon; kuid seega ei ole veel kaugeltki õigustatud just selliste tööstusharude lõhkumine, nagu seda on meie paberitööstus.

On ju aastate jookul samade paberivabri-kute produktsioon meil jõudnud paisuda ehk küll vast mitte nii suureks nagu seda on, näiteks, meie põhjanaabril — Soomel (kahekordne), siis ikkagi oma tubli eelsõjaaegse kõrguseni, olles 1000 puudades:

	enne sõda	1924.	1925.
paber	2.165	1.819,5	2.342,4
tselluloos	680	814,3	993,1
puumass	470	968,6	1.155,1

On ju sama paberitööstuslik tegevusala an-nud oma 1,5 miljardini küüniva aastaprodukt-siooni juures peale kahe tuhande (2.129) ini-mesele 177,5-miljonilist teenistust (1925), mis meie kui ka maailma praegustes kitsikuis olukor-dades siiski tervitatavaid nähtusi.

Kuid, nagu see juba üldiselt teada, avaldub meie paberitööstuse tähtsus peale sisemaise oma just sellise tööstusharu produkti — paberi — väljaveol, millise osatähtsus meie väliskaubandu-ses ja veel tähtsamalt selle bilansi arengu peale vastuvaidlematult suur.

Maksab siin vast mainida ainult seda, et 1925. aasta paberitoodangust: 38.400 tn. (2.342.402 pd.), millest oli

rotatsioonipaberit	992.905 pd.
trüki- ja kontseptpaberit	1.051.871 „
sulfiitpaberit	157.703 „
kirjutuspaberit	59.447 „
mundstükipaberit	21.553 „
rahapaberit	704 „
katusepappi	9.068 „
kuiivatuspaberit	542 „
suitsupaberit	865 „
kirjutusmasina paberit	14 „
ja muud teadmata paberit	47.730 „

on veetud välismaile meie üldisest väljaveost pa-berit (väärtuse järele) 11,0% ja 1926. a. — 10,0%, kuna üldisest paberi väljaveost moodustab

	1925.		1926.	
	1000 tn. milj. mk.	1000 tn. milj. mk.	1000 tn. milj. mk.	1000 tn. milj. mk.
trükipaber	35,5	1.121,6	30,95	987,2
rotatsioonipab.	18,9	626,2	20,9	690,7
rotatsioonipab.	18,9	397,6	7,8	207,6
pakkimis-paber	2,6	97,3	2,2	85,6

siis võib selgesti ära näha, milline tähtsus peitub meie paberis kui sisetarvituse ja väljaveo kauba-esemes.

Ent paberi, paberikauba ning trükitööde (gr. 9) grupi aktiveet meie väliskaubandus-bilansis on suure tähtsusega trükitööde jne. sisse-veo peale vaatamata just tänu meie paberi välja-veole ikkagi tähtsuselt suur:

9. — paberi, paberikauba ja trükitööde-grupi bilanss

(milj. mk.):

	1926.	1925.
väljavedu	1.009,0	1.135,4
sissevedu	256,5	231,1
	+ 742,5	+ 904,3
üld. väliskaub. aktiv.	+ 81,0	+ 10,0

Ent kõike seda ja meie paberitööstuse üldmajanduslikku tähtsust ei näi hinnata ega tunnistada püüdvat meie tollipoliitika tegijad. Selle asemel, et siseturu reguleerimiseks võimaldada senisest vabam väliskauba juurepääs, on ülemääraselt vähendatud paberi ning sootuks ära kaotatud rotatsioonipaberi sisseveotollidega täiesti vabaks jäetud väliskauba juurepääsutee, millega on antudki meie paberitööstusele siiski tunduv hoop, sest sellise nähtuse tulemusena kaob — või paremal juhul õieti kitseneb viimase piirini — kõigepealt just meie siseturg. Niisuguse nähtuse otsekohese järeldusena aga kaob otse möödapääsmatult ka meie paberi välisturg, sest senise siseturu kaduga või tugeva kokkutõmbega hävineb meie vaid sisemaalt saadav võime võistelda välisturgudel, nagu see on praegusaja olukorral harilikuks nähtuseks. Kuna aga välisturgudel suurenevast pakkumisest ning hindade langusest, eriti aga tollimüüride uuendusest (Venemaal, näiteks) olukord meie väljaveokaubandusele, seejuures ka just paberi väljaveokaubandusele, niikui juba halb, siis võib väga hästi ette kujutada, millist mõju osutab ülemääraselt vähendatud ning rotatsioonipaberi juures isegi kaotatud paberi sisseveotoll. Maksvuselolnud paberitollide reduktsiooni vajadust ei või salata, sest otse möödapääsmatuks on selle teinud ajajooksul muutunud olukord, eriti aga maailmaturul langenud paberihind.

Näitavad ju välisturgude paberihindade liikumised selget alanemisjoont. — Nii Saksa 1926. aasta indeks, näiteks, 4,5-protsendilist paberihindade langust aastast 1925. Sama näeme siit ajalehe ja trükipaberi hinnaliikumisist Ameerika Ühisriiges, Hollandis ja Soomes, kuna Rootsi ajalehe- ning Soome paberi üldindeks selgitab 1926. a. vähest tõusujoont (Soome üldindeksi tõus sel põhjusel, et möödunud aasta märtsikuust peale on tunduvalt ja järjekindlalt tõusnud pakkimispaberi hind, ehk küll õieti vähe on langenud scal ajalehepaberi hind.).

Meie rotatsioonipaberi hind osutab aga kahtlematult sama ebamäärasest tollipoliitikast esilekutsutud olukordade tõestunud peegeldust.

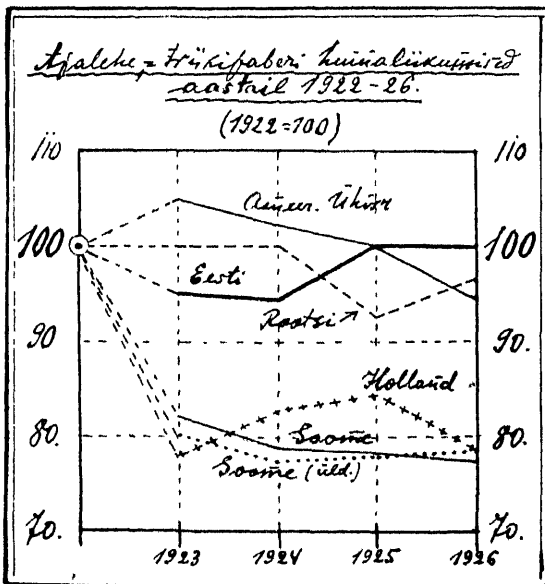
Järelikult — täiesti möödapääsmatu oli seepärast ka vastav tollimäärade reduktsioon, milleks kõlbas paremaiks praegusil olukorral seaduseelnõus esitatud piir, mitte aga see, mis on ette võetud nüüd, ja kahju on vaid sest, et sellise sammu tõsidusele ei näi sugugi olevat rõhku pandud.

Seetõttu ongi nüüd meil tekkimas paberitööstuses olukord, mis nõuab jällegi peatset lahendust, sest senise vildaka tollipoliitikaga ning niikui juba kiratsema löödud majandusega enam kaugele ei saa. Nii üldiselt kui ka selles mõttes on meist võrdlemata paremas seisukorras (vähemalt turgude kindlustuse ning väljaveo võimete poolest) meie põhjanaaber — Soome, kuna paberitööstussaaduste väljavedu sealt on võrreldes eelsõjaaegsega tõusnud pea kahekordseks, olles enne sõda ja nüüd (1000 tonnes):

	1913	1925	1926
ajalehepaber	70,1	148,8	143,9
muu paber	75,6	62,6	66,2
papp	53,8	51,0	42,2
tselluloos	75,5	294,3	332,6
puumass	44,9	73,0	72,9

kuna viimasel kahel aastal on välja veetud

	1925	1926	1925	1926
	1000 tn.	milj. Smk.		
üldse paberit	211,4	210,9	676,1	671,9
selest:				
pakkimispaberit pruuni	9,7	7,4	26,8	22,4
” muud	20,1	23,4	75,3	87,9
pergamiinpaberit	0,6	0,6	3,2	2,8
ajalehepaberit	148,8	143,9	419,6	401,9
tapeedipaberit	0,4	2,9	1,5	8,6
kontseptpaberit	0,1	0,0	0,1	0,0
kirjapaberit	3,9	5,2	22,0	26,2
postpaberit	0,4	0,2	2,3	1,2
siidpaberit	0,8	1,3	14,4	21,3
paberrossipaberit	0,2	0,3	7,0	8,3
muud paberit	26,4	24,9	103,9	91,3

Järelikult — samuti nagu meil, osutub Soome paberikauba mahutusalaaks välismaa.

Soome paberitööstussaaduste (paberi, papi, puumassi, tselluloosi jne.) väljavedu aastal 1926 (milj. Smk.):

	üldine eksport	
üldiselt	1.628,7	5.613,6
sellest:		
Inglismaale	496,5	2.159,8
Ameerika Ühisriigesse	315,1	364,7
Venemaale	190,9	218,9
Saksamaale	160,1	708,1
Prantsusmaale	123,3	403,9
Eestisse	15,9	30,0

Võib arvata, et Soome paberitööstuse produktioon on tegelikult suuremgi, nii et on täiesti arusaadav, millise tähtsusega alaks osutub praegusajal välisturg, eriti aga selle konkurents, seega ka kaubaesemete hind, õigemini hinnapoliitika.

Nii märgibki nüüd Soome k. a. märtsikuu paberihindade indeksi

paberi üldindeksis 2,8%

trükipaberi indeksis 5,5% võrra mulluse aasta seisust madalamat, pakkimis-paberi indeksis aga 3,1% võrra vastavast senisest kõrgemat hinda ja mõistagi, et sarnaseil olukorral osutub täiesti ülearuseks ning otse soovimata külaliseks lõkkele lüüa ähvardav Soome paberitööstiste streik..

Samuti on meist otse kadestamisväärsest parem tollikaitse meie lõunapoolse naabri — Läti — paberitööstusel.

Nii on seal praegu tähtsamal paberitööstuse

saadusil maksvusel allpooltoodud sisseveotoll (kuldfr. per kg. br.):

Läti sisseveotariifi VIII grupi § 177 p. 1 ja edasi:

puupapp, värvimata, lehtedes	0,20
„ olluses värvitud jne.	0,30
bristol-papp, raskusega üle 650 gr. ruutmeetril jne.	0,40
bristol-papp, raskusega alla 650 gr. mtr. ²	0,80
pakkimis-paber (pruun, hall ja õlest tehtud)	0,16
a j a l e h e p a b e r, liimimata ja silutamata, rullides ja lehtedes	0,10
paberist tapeedid ja bordid nende jaoks .	0,50
pergament taimeollustest, pergamiin jne. .	0,80
paberossi-, kopeerimis-, siid-, krepp- jne. paber	1,60
papp ja paber ilustustega jne.	3,50

Seega võrreldes meiega (v. eelpool) terve rida õige tunduvalt kõrgemaid tollimääri, milledest võimaldub vaevaltki takistuseta läbipääs tollitariifide ühtlustamistööil Läti tollitariifiga.

Ent nähtavasti valitseb meie lõuna- ning põhjanaabri vastavais ringkonnis oma tööstuse eest hoolitsemisel ikkagi arusaamine, milline tähtsus on seejuures just otstarbekohasel sisseveotollil.

Meil aga puudub, kahjuks, see arusaamine, vähemalt ettevõtetud muudatuste paberitollide osas.

Kellel sellest ebamäärasest paberi sisseveotollide reduktsioonist head, on raske öelda. Selge on vaid see, et igatahes mitte meie tööstusele ja rahvamajandusele.

Eesti nõudmis-kohustusbilanss.

Meie majanduselu käsitlemisel ja hindamisel oleme jällegi sammu edasi jõudnud. Rahvasteliidu soovil tuli Eestil ühenduses välisvõla tegevamisega esitada oma nõudmis-kohustusbilanss, mida varem kordagi pole püütud kokku seada. Viimases Riigi Statistika Keskbüroo kuukirjas on hra A. Toomsi poolt tehtud kokkuvõtte Eesti nõudmis-kohustusbilansi 1924.—26. a. kohta, selle peale vaatamata, et töö enesest väga raske eriti sellekohaste andmete puudusel ja et nõudmis-kohustusbilansi erisummade kohta arvamised mitmeti lahkuminevad. Kuid ikkagi kondikava Eesti nõudmis-kohustusbilansiks on loodud,

et — tarvitades hra A. Toomsi sõnu — „teha kättesaadavaks arve, mis praeguseski olukorras juba olemas. Avaldades ligikaudseidki arvestusi nende alade kohta, kus meil osalt eelarvamiste, osalt korraldamatuse tõttu täpsemad arvud puuduvad, ei tee meie sugugi illusioone praeguse lõppkokkuvõtte täpsuse suhtes.“

Ei ületa võimalik viga nõudmis-kohustusbilansis 10%, siis tuleb teda pidada väga täpseks, sest suur osa andmeid, mis nõudmis-kohustusbilansis figureerivad, on enamasti umbkaudselt kokku võetud. Kuid siiski on võimalik väiksemate ja kapitalivaesemate riikide nõudmis-

kohustusbilansse täpsemalt kokku võtta kui suurte ja kapitalirikaste riikide omi. Suurriikidel, kellel kõiksugu võimalikud kaubanduslikud ja majanduslikud suhted teiste riikidega, kellel suured kaubalaevastikud, hulk kaubanduslikke ja tööstuslikke ettevõtteid välisriikides, kes opereerivad suurte krediitide võtmiste ja andmistega, on nõudmis-kohustusbilansi koostamine palju raskem kui kapitalivaesel väikeriigil, kellel puuduvad oma ettevõtted välismaal, kellel nõudmis-kohustusbilansis arvestamisele tuleb kaubalaevastik ainult 17,7 tuh. (redutseeritud) netto-tonnažiline jne. Ja nagu tahame loota, läheb vist ka Eesti kohta tulevikus korda koostada täpsemat nõudmis-kohustusbilanssi, kui võimaldatakse selleks pikemaid eeltöid.

Kõigepealt tahaksin tähelepanu juhtida sõnale „maksubilanss“, mida hra Tooms nähtavasti õigesti mõistab, kuid selle peale vaatamata teda valesti tarvitab ja asendab nõudmis-kohustusbilansi (Forderungs-Verpflichtungsbilanz) maksubilanssiga (Zahlungsbilanz). Mitte maksubilanss ei ole Eesti kohta kokku seatud, vaid nõudmis-kohustusbilanss. Esimest on üldse võimatu koostada, kuna ta muutub minutist minutilise. Teda võetakse teoreetiliselt-abstraktselt ja praktiliselt annab ta ennast tunda ainult siis, kui ta aitab kaasa valuutakursside tõusule või langusele, õigem rahvusvaheliste maksuvahendite pakkumisele ja nõudmisele. Kord 1924. a., kui Eestis järsku valuutanappus kätte jõudis ja Emk. kõikuma löi, — sel korral oli kahtlemata Eesti maksubilanss passiivne, sellele vaatamata, et nõudmis-kohustusbilanss, nagu näitab statistika kuukiri, oli aktiivne.

Harilikus keeles tarvitatakse küll nõudmis-kohustusbilansi kohta lihtsalt „maksubilanssi“, kuid raske on otsustada, kas selle sõna tarvitaja mõtles sellega just nõudmis-kohustusbilanssi. Ka teaduseilmas valitses seni nende bilansside nimetamise kohta segadus, kuna aga mõlema bilansi kohta on jõutud enam-vähem ühisele seisukohale. Alles uuemas eramajandusõpetuse kirjanduses (Schmidt, Niklisch, Berliner, Schar jne.) leiame täpsemaid seletusi mõlema bilansi kohta, kus ka esineb nõudmis-kohustusbilanss kui kõige kohasem nimetus bilansile, mis kõrvutab teatud perioodi jooksul kohustusi ja nõudmisi välismaa vastu.

Maksubilanss on see, mis kõrvutab rahalisi kohustusi ja nõudmisi teatud silmapilgul või, teiste sõnadega, ta on rahaliste maksuvahendite pakkumise ja nõudmise vastuseadmine teatud silmapilgul maksuvahendite turul. Käsi-

tatava bilansi õige nimi on aga nõudmis- ja kohustusbilanss (Forderungs-Verpflichtungsbilanz), s. o. bilanss, mis kõrvutab kõiki välismaalt saadavaid ja välismaale makstavaid summasid teatud majandusperioodi jooksul; temas esinevad rahalised võlad ja saadavused (Guthaben) välismaa suhtes. Loomulik, et nõudmis- ja kohustusbilansi käsitamisel tuleb hoolega tähele panna väärtusi, mis kergesti rahaks muudetavad, näiteks mitmesugused omandus- ja eesõigused kui ka rahasummad, mis kergesti kaovad seega, et nad reaalkaartusteks (varandusteks) ümber moodustatakse. Üldiselt tuleb seda aga harva ette.

Peale tähendatud bilansside leiab rahvusvahelises majandusliteratuuris käsitamist veel n. n. väline majandusbilanss, mis kujutab endast niisugust bilanssi, milles peale rahaliste võlgade ja saadavuste välismaa suhtes sisalduvad veel rahas mõõdetavad reaalkaartused ja õiguslikud kohustused.

Käesolevalt on meil tegemist vaid nõudmis- ja kohustusbilanssiga, s. o. rahaliste nõudmiste ja kohustustega, kuid sellest hoolimata tuleb panna tähele neidki omandusõigusi, mis kergesti võivad muutuda raha nõudmisteks või kohustusteks, kuna neist allikatest jälle kergesti võivad tekkida uued kohustused (reaalkaartuste ostudega) või nõudmised.

Nõudmis-kohustusbilansi käsitamisel tuleb arvestada veel ühe teguriga ja nimelt a j a g a; määrab ju aeg ära, millal need nõudmised ja kohustused tulevad täita. On vaevalt mõeldav, et üksiteisele vastuseisvad saadavused ja võlad tulevad maksmisele ühel ja samal ajal. Harilikult on see just ümberpöörduv, sest kreditori pealesandeks on just rahavõtjale kohe raha muretsema, mis pärast mõne aja järel jälle tasutakse. Aeg raha võtmise ja tagasimaksmise vahel on mitmesugune ja selle järele jagunevad kohustused lühi- ja pikaajalisteks.

Nõudmis-kohustusbilansi summasid statistiliselt kindlaks määrata on võimatu. Ja kuigi peaks minema korda kõiki kohustusi ja nõudmisi ühe majandusaasta vältusel registreerida, siis on juba täieliselt võimatu maksutähtaegu kindlaks määrata, sest on olemas ka neid nõudmisi ja kohustusi, kus maksutähtajad on vabalt määratavad (ülesütlemise õigusega). Tuleb rahulduda sellega, et võlad, kui teha kokkuvõtteid, mõlemal pool on ühesuurused ja enesest kompenseeruvad.

Nõudmis-kohustusbilansi sisu koosneb järg-

mistest üksikutest allbilanssidest (võetud ühe majandusaasta eest):

I. Võlad välismaa suhtes.

A. Lühiajalised maksmisele tulevad võlad:

1) Väliskaubandusbilansi summa, mis välismaale kaupade eest maksa (peaasjalikult sissevedu).

2) Rahvusvaheliste ettevõtete sissetulekute ja välismaaliste kapitalimahutuste bilanss — võlgnev summa välismaale, mis tekib nendest alikatest.

3) Rahvusvaheliste rändamiste bilanss — summa, mis niisugustel juhtudel tuleb maksa välismaale.

4) Poliitiliste rahaülekannete bilanss — maksude summa, mis makstakse välismaale ja mis tingitud poliitilistest kohustustest.

5) Lühiajaliste (kättejõudnud tähtpäevaga) krediitimaksmiste bilanss — välismaale antud krediitide summa, mis esinevad võlgadena. Peale selle veel maksmisele tulevad krediidid, mis varemalt välismaalt saadud.

B. Pika aja peale võetud võlad.

Kapitalbilanss — välismaalt võetud pikaajaliste krediitide summa, mis käsitataval ja eelmistel majandusaastatel saadud ja seni veel kustutamata. Siis veel välismaa poolt ettevõtetesse mahutatud kapitalid.

II. Saadavused välismaa vastu.

A. Lühiajalised maksvusele tulevad saadavused.

1) Väliskaubandusbilanss (väljavedu).

2) Rahvusvaheliste ettevõtete sissetulekute ja välismaaliste kapitalimahutuste bilanss.

3) Rahvusvaheliste rändamiste bilanss.

4) Poliitiliste rahaülekannete bilanss.

5) Lühiajaliste krediitimaksmiste bilanss.

B. Pika aja peale mahutatud saadavused.

Kapitali bilanss.

Need oleksid nõudmis-kohustusbilansi üksikosad, mille najal võiks konstrueerida üldise nõudmis-kohustusbilansi pildi. Kuid, nagu öeldud, ei ole siin täpsustega midagi peale hakata, vaid hulk nendest üksikbilansi summadest tuleb lihtsalt umbkaudsete arvestamiste ja tähelepanekute varal üles seada. (Järgneb.)

Erakaubandus ja ühistegevus.

Sagedasti võib isegi niisuguste inimeste poolt, kellelt võiks loota õigemast arusaamist majanduslikust elust ja vahekordadest, kuulda arvamisi, et erakaubandus, eriti väikekaubandus, on üleliigne ja kahjulik nähtus ja kaupmees mitte midagi muud kui parasit, kes elab ühiskonna kulul, ise midagi loomata. Kahjuks võib sääraseid ütelsi mõnikord kuulda isegi nende suust, kes peaksid täiesti erapooletult suhtuma majanduslikku ellu, nagu kõrgemad riigiametnikud ja teised, kellel mitte ainult õigus pole meie majandusliku elu korraldamise kohta sõna kaasa rääkida, vaid kes on isegi kutsutud meie riigi majandust juhtima ning on vastutavad riigi üldise heakäigu eest.

Kõigepealt peaks kaduma see täiesti ekslik vaade nagu ei teeks kaupmees loovat tööd ja nagu oleks ta ühiskonnas ülearuseks elemendiks. Need, kes meil majanduslikes küsimustes ar-

mastavad sagedasti väga targalt kõnekla, tutvugu kõigepealt majandusteaduse algtõdedega; seal leiavad nad kindlasti, et saaduste edasitoimetamine tarvitaja kätte, mis sünnib kaupmehe tegevuse kaudu, ei ole sugugi vähem väärtuslik loov töö kui saaduste valmistamine ise. Sellest seisukohast vaadates on kaupmehe töö üldises kultuurilises arenemiskäigus väga suur ülesanne. Mis oleks ka kõige tarvilikumate ja väärtuslikumate saaduste valmistamisest kasu, kui nad ei pääseks tarvitaja kätte? Selle suure ja raske ülesande on kaupmees võtnud enda peale, sest on täiesti võimatu, eriti nüüdisaja majanduslikus elus, asja korraldada niiviisi, et saaduste valmistaja ja tarvitaja seisaksid otsekoheses ühenduses. Täiesti võimatu on siin ilma vahetalituse läbi saada, küsimus seisab ainult selles, kuidas see vahetalitus peab olema korraldatud.

Möödunud aastasajal tekkis majanduslikus

elus uus vool, mida me nimetame ühistegevuseks; selle eesmärgiks on igasuguse vahetalituse kõrvaldamine ja saaduste valmistaja tarvitajaga ühel või teisel viisil otsekoheesse ühendusse viimine. See liikumine on kõigis maades arenenud ja kasvanud ning temal on kahtlemata omajagu tähendust rahvamajanduses. Kuid ometi ei ole ta suutnud omandada kaugeltki nii suurt mõjuvõimu kui varemalt arvati või tema poolehoidjate poolt loodeti. Peapõhjuseks on vast see asjaolu, et ühistegevuses puudub majanduselu tugevaim edasiviimise tegur — peremehe huvi. See puudus annab enamast just niisugustes ühistegevuse harudes teravalt tunda, kus tegevus keeruline ja mitmekesine, mis nõuab suurt painduvust, nagu seda näiteks on kaubandus.

Kui vaadelda ühistegevust Eestis, siis peab tunnistama, et ka siin mõnel alal on korda saadetud päris rohkesti üldkasulikke tööd, näiteks ühispiimatalituste, ühisraha- ja kinnitussasutuste poolt, kuna need tegevusharud on võrdlemisi lihtsad ja ühelaadilised.

Tarvitajate ühisuste korraldus on ju oma väliskuju poolest ka õige suur ja lootustäratav, kuid vaevalt võib Eesti seltskond öelda, et temal tarvitajate ühisustest oleks olnud mingisugust kasu. Tarvitajate ühisused ise püüavad töendada, nagu oleks nende tegevuse tagajärjeks hindade langemine ja paremate kaupade saamine (soetamine). Teoreetiliselt võib eelpool toodud väide küll õige olla, mitte aga tegelikult, vähemalt mitte meil Eestis. Võistlus erakaupmeeste vahel, sellega ühenduses ka nende isiklik huvi, on siin kruvitud juba seevõrra kõrgele, et nad on sunnitud müüma võimalikult paremaid kaupu võimalikult odavama hinnaga, et aga ostjaid leida. Kuigi ei ole kindlaid andmeid käepärast, võib ometigi, olukorda üldiselt tundes, öelda, et müügiikulud meie erakauplustes on vähemad kui ühistegeelistes. Ja kuna erakaupmehe teenistus nüüdsel ajal ei ole kuigi suur, siis võib, kui järjekindel olla, päris julgesti öelda, et kaupmees Eestis samaväärtuslikku kaupa ei müü sugugi kallimalt kui ühisus.

Et ühisustel töötamine meie oludes ja terava võistluse juures õige raske, tunnistab kõige paremini Tallinna tarvitajate ühisuse „Oma“ seisukord. 1925. a. oli tema puudujääk mk. 2.154.034 — 1926. a. aga mk. 605.542, mis meie oludes kaheaastase tegevuse kohta küllalt suur puudujäägisumma. Viimasest aruande-aastast on t.-ü. „Oma“le“ jäänud tagavarakapitali ainult 54 mk. ja põhikapitali 200 mk. Kaupade läbimüügisumma oli seal 1926. aastal 2½ miljoni mk. võrra vähem võrreldes eelmise aastaga, mis vast

seletatav rahva üldise ostujõu langemisega. 1926. a. kulude eelarve oli kokku seatud 7.370.000 mk. peale, tõelikult kulus aga 650.000 mk. rohkem ära. Juhatuse ja tegelaste ülahpidamine ükski maksis umbes 3.400.000 mk. Nii tuli „Oma“ ärikulude katteks kaupade hinnale müümisel 12% juure lisada jne. (Vaata „Kaja“ nr. 120—1927. a.). Ühisustes on aga peaaegu võimatu teisiti talitada, sest siin puudub peremehe isiklik huvi ja hool, mis vastab mitme isiku tööjõu väärtusele, kes suhtuvad oma ametile enam-vähem ükskõikseltselt.

„Oma“ seisukord on ainult kujukaks tõenduseks, et meil Eestis mingisugust põhjust ei ole kurtmiseks, nagu ajaksid erakaupmehed hinnad kõrgele ning ühisused oleksid nende korraldajaiks. Omavaheline võistlus on siin nähtavasti isegi juba nii terav, et odavamalt müümine oleks otse kaupmeeste enesehävitamine. Ei saa ka öelda, et ühisuste puudumisel kaupmehed hindu tõstaksid, vähemalt Tallinnas ei tule seda karta. „Oma“ ja ka teiste tarvitajateühisuste tähendus ja mõju on Tallinnas äärmiselt piiratud, ning erakaupmeeste vaheline vabavõistlus on praegu see, mis hindu reguleerib.

On andmeid, mis näitavad, et Eesti ühistegevuse käsi just kaubanduse alal kuigi hästi ei käi, vaatamata nende eesõigustatud seisukorrale kui odavaprotsendilise krediidid niisuguse suhtes. Näiteks 1925. aastal protestiti 120 ühisuste vekslit 5.466.390 mk. suuruses summas, nende hulgas tarvitajate, majanduse jne. ühisuste (kaub. ettev.) vekslid arvult 65, 2.392.410 mk. suuruses; 1926. aastal protestiti 358 ühisuste vekslit kogusummas 15.957.888 mk. eest, mille hulgas kaubanduslikel ettevõtetel 275 vekslit 7.779.952 mk. suuruses summas; käesoleva aasta esimese nelja kuu jooksul on protestitud 296 ühisuste vekslit 12.073.408 mk. eest, missugusest kogusummast tarvitajate- ja majandusühisuste ning põllumeeste seltside kaub. osak. peal lasub 255 vekslit 7.404.685 mk. suuruses summas — nii siis, juurekasv otse kohutav.

Muidugi võiakse protestide arvu kasvamist ühistegeelistes ettevõtetes seletada üldise majandusliku kitsikusega, aga need ettevõtted, eelpool nimetatud soodustuste juures, peaksid oma põhimõtteliselt aluselt olema juba seevõrra tugevad, et kitsikus ei tohiks ennast neis niisugusel viisil ilmutada.

Mis on siis Eesti seltskonnal sarnases seisukorras olevatest tarvitajateühisustest kasu?! Osanikke ähvardab osamaksudest ilma jäämine, kusjuures ühisused müüvad samasuguseid kaupu samasuguste hindadega kui erakaupmehedki.

Teenimine on seal selle juures, nagu tarvitajad pahatihti kaebavad, üldiselt puudulikum ja vähem vastutulelik kui erakauplustes. Kui tarvitajateühisuse kauplus teenimises erakauplusest tärjel seisab, missugune tõsine huvi sunnib siis ostjat minema ühisuse poodi?

Meie ei hakka vastu vaidlema, et ka tarvitajateühisustel nüüdisaja majanduslikus korralduses on oma koht, kuid millega ei saa kuidagi leppida, on see, et nende ühisuste pooldajad püüavad erakaupmeest tembeldada mingiks kahjulikuks ja üleliigseks olevuseks, mis peaks võimalikult ruttu majanduse organismist kaduma. Kaupmehel on väga suur ülesanne kaupade

ringkäigus täita ja seni ei ole näha, et tarvitajateühisused suudaksid seda ülesannet ligikaudugi endi peale võtta. Kui tarvitajateühisused ajajooksul tõesti peaksid kujunema nii võimsateks, et nad kaupmehe töö teevad üleliigseks, siis oleks see majandusliku elu arenemise käik, mille vastu ei saa keegi midagi parata. Kuid praegu ei ole näha, et lähemas tulevikus niisugune põhjalik muudatus võimalik oleks. Ja seepärast ärge katsutagu kaupmehe väga tarvilist ning ausat tegevust näidata halvana ega teda nuhelda ülekohtuste maksudega.

O. L.

Villade tarvidusest ja selle katmisest Eestis.

Kõige rohkem villu tarvitatakse Eestis ära taludes ja teistes üksikutes majapidamistes. Osalt tehakse seal kõik töö villade kraasimisest kuni riideks kudumiseni kodus, osalt lastakse villad väikestes tööstusettevõtetes kraasida või jälle kraasida ja kedrata ja riie, kampsunid, sukad jne. kujutakse siis kodus või lastakse kududa väljas väikestes ettevõtetes. Kodus kujutud riie peetakse vastupidavamaks, kuigi milte nii ilusaks kui vabriku riie, ja seepärast ei ole vabrik suutnud oma riidega kaotada kodust riidekudumist. Kui palju kodus kujutud riie, kampsunite, sukkade jne. valmistamiseks villu Eestis tarvitatakse, selle kohta ei ole täielist selgust. Väikestes kraasimis- ja ketramistööstustes on aastas üle 800 tonni villu ümber töötatud. Kuna nendes ettevõtetes ümbertöötatud villad majapidamistesse ja käsitöölise kätte tagasi viiakse, siis võib arvata, et kodune villade tarvitamine ulatub üle 800 tonni.

Kalevivabrikute tarvidus villade ja kunstvilla järele on keskmiselt ligi 500 meeterttonni aastas.

Kogusummas tarvitatakse seega villu üle 1300 meeterttonni aastas.

Kuidas see tarvidus kaetakse?

Eestis oli 1914. a. 518.400 lammast, talled alla 1 aasta kaasa arvatud. Hiljem on lammaste arv kasvanud. 1925. a. tõusis lammaste arv 719.800 peale. 1926. a. on ta vähenenud 665.900 peale, kuid see vähenemine ei näita veel seda, et lammastepidamine väheneb, sest ka endistel aastatel oli sarnaseid lammaste arvu kõikumisi, millest hoolimata lammaste arv aastate jooksul on suurenenud.

Kui suur on Eesti lammaste kogu villatoodang, selle kohta ei ole täpseid andmeid. Sta-

tistika keskbüroo arvamise järele oli villatoodang 1925. a. natuke üle 1000 tonni. Selle arvu juure on jõutud kaudsel teel. Tegelikult peab villatoodang suurem olema, sest muidu ei oleks suudetud tarvidust katta. Igatahes on selge, et omamaa villatoodang märksa väiksem on kui villade tarvidus, ja seepärast tuleb villu igal aastal väljast suuremal hulgal sisse vedada. Statistilistest andmetest näeme, et sisse on veetud värvimata ja värvitud villu 1924. a. 141 tonni, 1925. a. 174 tonni ja 1926. a. 248 tonni. Vääratuse järele oli villade sissevedu 1924. a. 57,9 milj. marka, 1925. a. 103,2 milj. m. ja 1926. a. 103,5 milj. marka.

Villade väljavedu on olnud koguni väike. 1924. a. ulatus ta ainult 3,2 tonnini ja hiljem on veel väiksem olnud.

Peale villade on sisse veetud veel villade ja villase riide jäänuseid ja kunstvillu, aga ainult mõnikümmend tonni aastas mõne miljoni marga väärtuses. Villajäänuste ja villaste kaltsude väljavedu on suurem kui sissevedu.

Kas on väljavaateid selleks, et Eesti edaspidi oma tarvidust villade suhtes omamaa lammaste villadega võiks katta?

Kuna Eesti peale villade veel suuremal hulgal (ja palju rohkem kui ise eksporteerib) ka villast riie, lõnga ja mitmesugust villast kaupa sisse veab, siis näib olevat võimatu, et Eesti oma lammastelt nii palju villu võiks saada, kui elanikud Eesti karmis kliimas üldse villast kaupa tarvitavad. Küsimuse alla võiks ainult tulla, kas Eesti oma lammaste villadega oma kalevivabrikute tarvidust ei suudaks katta, s. o. umbes 250—300.000 kg. villu, mis vastaksid vabrikute nõuetele, rohkem produtseerida kui seni.

„Kaubandus-tööstuskoja Teataja“

poolaasta-tellijaid palutakse tellimise uuendamisega
rutata,

et ajakirja saatmises vahet ei tuleks.

TALITUS.

Statistika keskbüroo andmete järele on keskmine villatoodang ühelt lambalt Eestis: 1 aasta vanuselt ja vanemalt lambalt 4,6 naela ja talledelt kuni 1 aasta vanaduseni 2,1 naela.

See villatoodang on õige väike. Juba praegune lammaste hulk võiks anda küllalt nii palju villu, kuipalju Eesti aastas tarvitab, aga siis tuleks kõigepealt lammaste tõugu parandada.

Kuna lambaid nii kui nii peetakse ja nende pidamisest loobuda ei taheta, olgugi et põlluma-

janduses peatähelepanu on pöördud piimakarja-pidamisele, siis võib oodata, et lammaste tõu parandamise peale edaspidi hakatakse pöörama suuremat tähelepanu. Seni on sellel alal väga vähe tehtud. Ainult läinud aastal on 60 paremat tõugu sugulammast välismaalt Eestisse toodud.

Alamalseisvas tabelis toome statistika keskbüroo andmed villade, villajäänuste jne. sisse- ja väljaveo kohta üksikasjalikult.

	Aastad	Sissevedu		Väljavedu	
		Klg.	Margad	Klg.	Margad
Vill värvimata	1924	131.772	53.474.180	10.651	3.231.770
” ”	1925	163.936	98.072.910	1.134	476.300
” ”	1926	230.316	95.453.250	298	172.000
Vill värvitud	1924	9.259	4.381.670	—	—
” ”	1925	10.164	5.095.620	—	—
” ”	1926	18.248	8.046.340	—	—
Villajäänused värvimata	1924	744	141.470	9.934	200.000
” ”	1925	3.063	306.380	17.503	1.452.290
” ”	1926	3.051	406.640	8.677	2.189.870
Villajäänused värvitud	1924	9.181	1.946.910	—	—
” ”	1925	7.687	1.537.520	—	—
” ”	1926	13.887	2.610.180	—	—
Kunstvill	1924	140	29.020	—	—
” ”	1925	1.054	210.900	—	—
” ”	1926	730	50.000	—	—
Kaltsud villased	1924	35.569	702.880	44.384	926.760
” ”	1925	11.937	226.810	167.178	3.475.980
” ”	1926	31.168	1.859.700	267.828	5.940.700

Eesti metsamarjade väljaveost.

Eesti laialdased metsad, sood ja rabad võimaldavad suurt metsamarjade saaki. Tähtsamad neist marjadest on jõhvikad ja pohlad. Nende korjamine sisemaa tarvituseks andis juba varemalt paljudele noortele kui ka vanadele ja raskema

töö jaoks võimetutele isikutele teenistust. Head marjasaaki võivad rikkuda ainult kevadised öökülmad, kui nad kokku langevad öitsemise ajaga. Juhtumised, kus öökülmad ülemaaliselt marjade saaki rikuksid, on siiski väga harulda-

sed. Marju võib korjata Eesti riigi metsades iga kodanik, ilma et seejuures mingisugust erimaksu tarvitseks tasuda. Keelatud on marjade korjamine ainult noortes metsades, kus tallamine võib tuua kahju noortele taimedele.

Viimasel ajal on tähelepanu juhitud ka metsamarjade ekspordi peale. On tehtud algust väljaveo katsetega, mis on annud häid tagajärgi. Nii on selgunud, et Eesti jõhvikad suudavad võistelda Inglise turul Ameerika kaubaga niihästi sordi kui ka hinna poolest. Ameerika marjad on Inglise turul suuremad ja koore poolest

paksemad Eesti omadest. Seletatav on see sellega, et Eesti marju välja vedades ei sorteeritud ja sagedasti olid nad liig küpsed. Kui marjakorjajatele seda asjaolu selgitada, võib tõsta tunduvalt väljaveetava kauba headust. Maitse poolest on Eesti metsamarjad paremad Ameerika omadest ja viimane asjaolu võib tulevikus saada otsustavaks.

Kuivõrra on suutnud Eesti eksportöörid jõhvikaid ja pohlamarju välisostjatele saata, näitavad statistika keskbüroo andmed nim. marjade väljavoo kohta 1925. ja 1926. aastal.

	Jõhvikad				Pohlamarjad			
	Kilogrammides		1000 markades		Kilogrammides		1000 markades	
	1925	1926	1925	1926	1925	1926	1925	1926
Inglismaa	40 650	76.790	1.664	1.980	995	1.830	49	61
Saksamaa	5.327	15.752	246	450	—	9.999	—	317
Soome	41	14.002	2	418	—	—	—	—
Prantsusmaa	—	32	—	1	—	22	—	1
Daani	—	—	—	—	—	17.576	—	559
Läti	—	—	—	—	6.360	2.377	318	78
Hollandi	—	—	—	—	—	708	—	23
Rootsi	16	—	1	—	—	—	—	—
Kokku	46.034	106.576	1.912	2.850	7.355	32.512	367	1.039

Toodud tabelist on näha, et jõhvikaid veetakse peaaegselt Inglismaale, vähemal hulgal Saksamaale ja Soome. Jõhvikate üldväljavedu oli 1926. aastal rohkem kui kaks korda suurem

kui eelmisel aastal. Pohlade väljaveos ei ole seda järjekindlust turgude suhtes, mis jõhvikate juures. 1925. a. veeti suurem hulk pohli Lätis, 1926. aastal Daani- ja Saksamaale.

Aiaviljade sisse- ja väljaveost.

Statistika keskbüroo andmetest aiaviljade sisse- ja väljaveo kohta võib teha järeldusi, et aiaviljade kasvatus Eestis on hakanud aastaastalt rohkem täitma omamaa tarvidusi, nii et sissevedu üldsummas alaliselt väheneb. On veetud sisse mitmesuguseid aiavilju:

	Väärtus tuhand. markades.
1923. a.	7.482
1924. a.	6.309
1925. a.	3.530
1926. a.	1.090

Suuremad kaubad aiaviljade sisseveos on: sibulad ja mädarõigas. On küll ka muud sisseveetud, kuid missuguseid nimelt, selle kohta puudub selgus.

Kuna aiaviljade sissevedu näitab alalist vähenemise suuna, on väljavedu samal ajal ka vähenenud, kuigi viimasel ajal jälle on hakanud suurenema. Veeti välja aiasaadusi:

Väärtus tuhand. markades.

1923. a.	2.117
1924. a.	2.479
1925. a.	366
1926. a.	1.286

Tähtsamad aiaviljad väljaveos on sibulad, tomaadid ja soolatud aiavili.

Üksikute sisse- ja väljaveetud aiaviljade juures väärib tähelepanu, et sibulate sissevedu, mis 1923.—1925. aastani oli võrdlemisi suur ja 1924. a. ulatas 3.957 tuh. margani, 1926. a. on langenud 310 tuh. margi peale. Ebaloomulik seisukord, et meie sibulaid palju sisse veame, ehk neid küll omamaal võib kasvatada ja kasvatatakse, näib seepärast hakkavat kaduma. Sibulate väljavedu langes 1924. ja 1925. a. ja on 1926. a. suurenenud. Sibulaid veeti sisse ja välja;

Väärtus tuhand. markades.
Sissevedu. Väljavedu.

1923. a.	2.819	1.008
1924. a.	3.957	511
1925. a.	3.171	12
1926. a.	310	127

Ehk määrõigas Eestis küll kasvab, ei ole Eesti aiandus sisemaa tarvidust määrõika poolest suutnud katta ja määrõika sissevedu suureneb, ilma et väljavedu üldse oleks. Sisse on veetud määrõigast:

Väärtus tuhand. markades.

1923. a.	143
1924. a.	248
1925. a.	230
1926. a.	461

Tomaatide sisse- ja väljaveo kohta varematal aastatel ei anna statistilised andmed selgust. 1926. a. veeti tomaate sisse 56 tuh. marga väärtuses ja välja 942 tuh. marga väärtuses, mis tõendab, et meie aiandus tomaate rohkem produtseerib kui omamaa vajab. Välisturuks sellele kaubale on olnud Soome.

Vähennemise suuna näitab soolatud aiavilja

sissevedu. Lahtistesse nõudesse soolatud aiavilja veeti sisse ja välja:

	Sissevedu.	Väljavedu.
	Tuhand. Eesti margad.	
1923. a.	2.352	—
1924. a.	898	1.440
1925. a.	104	99
1926. a.	259	176

Mitmesugust soolatud aiavilja on veetud sisse ja välja:

	Sissevedu.	Väljavedu.
	Tuhand. Eesti margad.	
1923. a.	2.166	1.109
1924. a.	1.205	527
1925. a.	23	254
1926. a.	2	40

Ka viimase rühma juures paistab selgesti silma sisseveo alaline vähenemine, mis ulatub peaaegu kadumiseni. Ühtlasi näeme ka väljaveo vähenemist, mis tõenduseks, et meil nende kaupade jaoks veel ei ole leitud kindlat välisturgu. Üldiselt igatahes näitavad toodud andmed, et meie aiandus viimaste aastate jooksul on teinud edusamme.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATEID.

Kaubandus-tööstuskoja usalduseksperdid laevasõidu alal.

Vastavalt kaubandus-tööstuskoja seaduse § 2 p. 9 on koja nõukogu poolt volitatud laevasõidu alal alltoodud usalduseksperdid.

Ekspertide vajamise puhul tuleb pöörduda koja kaudu või otseteel ekspertide poole.

Ekspertide tasu kohta erimääri veel ei ole,

vaid tasu on ametasutistes olevate normide järel eravahekordades — kokkuleppel.

Normid on määratud kindlaks 'vaid laeva luukide järelevaatuse ja sertifikaadi väljaandmise eest à 500 mk. luugi pealt.

Luukide ekspertideks Tallinna sadamas on: kapt. J. Busch ja kapt. J. Loosberg.

Ekspertide nimestik laevasõidu ja merikaubanduse alal.

Kus rajoonis Mis eriala	Tallinn, Härju ja Virumaa ühes linnadega ja üldiselt	Pärnu ja Pärnumaa
I. Laevade juhtimine, navigeerimine, stouimine, luukide järelevalve, kaupade vedu laevadel	Kapten V. Russov, Merimeeste Kodu, U. Sadama 3 " J. Busch, Raua t. 5 " J. Loosberg, Raua t. 14—3 " A. Gustavson, Merimeeste Kodu	Kapt. Jaan Martinson, Pärnus " August Klein, Pärnus " Friedrich Jürgenson, Ranna t. 2
II. Laevade talitamine, stevidoorimine ja speditsoon	Kapt. O. Treilmann, Meripuiest. 5. Tel. 952 Hra A. Vielhaack, S. Brokusmägi 14. Tel. 118.	

Kus rajoonis. Mis eriala.	Tallinn, Harju- ja Virumaa ühes linnadega ja üldiselt.	Pärnu ja Pärnumaa.
III a) Laevaehituse, remontide, laevatehaste tehniline ala ja laevade ning vigastuste hindamine b) Laevamasinate, katelde, mootorite ja mehhanismide tehniline ala ja hindamine	Dipl. ins. E. Masik, Pikk t. 5, 2 Tel. 979. " " H. Einberg, S. Laagri t. 8-a Ins. meh. E. Iürna, Meriasjand. Peavalit. " " A. Talts, Sadamatehas. " " K. Zierul, Niine 8/4 " " J. Veerus, Vilmsi t. 25-a 13. I j. meh. M. Silver, Kentmanni t. 24, 7	Kapt. August Klein, Pärnus " M. Martinson, Esplanaadi t. 22 " G. Silivälja, Pärnu Ins. meh. Karl Sebulke, jun. E. Treffner M. Seiler (meh. töökoja omanik)
III. Laevadel veetavate kaupade hindamine	Kapt. K. Küll, Lai t. 39/41 ja ekspertid Koja kaubandus-sektsiooni juures ning tehnilistes küsimustes II a. ekspertid	Aleksander Schmidt James Dicks Andreas Bentzen

Kus rajoonis Mis eriala	Tartu ja siseveed	Kuresaar ja Saaremaa
I. Laevade juhtimine, navigeerimine, stouimine, luukide järelevalve, kaupade vedu laevadel	Kapt. Fritz Bersin, Tartus, Lodja t. 12. Oskar Kvell, Tartus, Lodja t. 12 August Maanidi, Tartu, Lodja t. 12	Kapt. Mihkel Ruus, Kuresaares " Johannes Lepik, Kuresaares
II. Laevade talitamine, stevidoorimine ja speditsoon		
III. a) Laevaehituse, remontide, laevatehaste tehniline ala ja laevade ning vigastuste hindamine b) Laevamasinate, mootorite ja mehhanismide tehniline ala ja hindamine	a) Laevade alal: Dipl. ins. E. Masik, Tallinn Ins. Otto Haubner, Tartus, Jaama ja Raatuse t. nurgal Morits Meltsas, Tartus, Jaama t. 48 b) Lootside ja braamide alal: Efram Grischakov, Tartus, Lodja t. 19 Paul Ingermann, Tartus, Õnne t. 26, krt. 2. c) Laevamasin. ja meh. alal: Ins. Johan Berg, Tartus, Lodja t. 12 Eduard Oinas, Tartus, Pihkva t. 1	Kapt. Friedrich Kips, Mändjalas, 12 klm. Kuresaarest Laevameister Mattis Hohensee, Kihelkonnas. 35 klm. Kuresaarest.
III. Laevadel veetavate kaupade hindamine	Hermann Hüprus, Tartus, Lodja t. 12 August Kook, Tartus, Tähe t. 84	Carl Bergmann, K.-t. Koja liige — kaupmees Aleksander Velvelt, E. T. K. osakonna juhataja Viktor Lange, Hollandi konsul ja kaupmees.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismailt.

Eesti kaubandus-tööstuskoja esindajad rahvusvahelise kaubanduskoja konverentsil Stokholmis.

Laupäeval, 25. juunil s. a., sõitsid aurik „Kalevipojal“ Stokholmis ärapeetavale rahvusvahelise kaubanduskoja konverentsile Eesti kaubandus-tööstuskoja esindajatena — koja juhatuses esimees J. Puhk, juhatuses liige tööstur F. Peterson, koja liige suurkaupmees V. Schneider, koja I sekts. esimees direktor A. Teetsov, koja nõunik ns. E. Masik, koja direktor M. Hurt ja sündik M. Pung.

Konverentsi töö kestab 26. juunist 2. juulini s. a.

Omavalitsusasutised ignoreerivad kodumaa tööstust.

Tallinna linna tapamajas on käimas laien-dustööd. Uueks sisseseadeks vajab tapamaja muude hulgas ka kolm elektrimootorit. Tehti järelepärimine ühele kohalikule vabrikule, mispeale viimane ka kohe pakkumisega esines, pak-kudes 2 vähemat mootorit otsekohe laost, kuna kõige suurema, 25 h.-j. mootori valmistamiseks tingis aega 3—6 nädalat. Tapamaja juhatus viivitas tellimisega ligi kaks kuud ja alles mõni päev tagasi tellis kodumaa vabrikult küll kaks vähemat mootorit, kuid kõige suurema mootori tellimise ütles olevat annud ühele välismaa vabrikule, põhjendades seda sammu sellega, et valmistuse tähtaeg 3—6 nädalat neid ei rahul-davat.

Niisugune kerge käega tellimiste andmine välismaale, kuna kodumaa vabrik suudab valmis-tada saadusi samas headuses, ei vasta kuidagi meie rahvamajanduse huvidele. Kodumaa töös-tus kannatab teravat tööpuudust, samal ajal tel-lime aga kauba välismaalt. Mittesoodus täht-aeg paistab siin ainult ettekäändena, sest oleks tellija oma tellimise esimese pakkumise peale ära annud, s. o. ligi kaks kuud tagasi, siis oleks mootor juba selleks ajaks valmis olnud, kui telli-mine välismaa äriks alles ära anti. Et siin tege-mist on linna tellimisega, siis on lugu seda kur-vem, sest meie suuremalt omavalitsuse asutiselt peaks tohtima nõuda enam arusaamist meie rahvamajanduse huvidest.

Eesti eksportöörid tarvitagu kaupade väljaveoks kodumaa laevu.

Hiljuti pöörsid Käsnu laevaomanikud Kau-bandus-tööstuskoja poole palvega, et Koda oma poolt mõjuks kaasa selleks, et Eesti kaubad vä-li-maile veetaks Eesti laevadel. Koda püüab teha kõik, mis võimalik, et Eesti laevaomanikkude soovetähta, kuid juhime ühtlasi nende tähelepanu hea võimaluse peale teha eeloleval kaubandus-tööstus-näitus-messil oma seltsi kaudu Eesti lae-vandusele tarvilist reklaami.

Tähelepanemiseks töösturitele ja kaupmeestele.

Mõni aasta tagasi asutati Soomes komisjon, kelle ülesandeks on paljutarvitatavaid kaupu standardiseerida. Komisjoni töö tulemusena on moodunud aastal ilmutatud terve kogu tabeleid, mis sisaldavad norme masinaehituses tarvitata-vate kruvide, poltide, mutrite, kiilude, völliude ja laagrite kohta.

Tableid võib näha Kaubandus-tööstuskojas, pöördes nende saamiseks Koja registratuuri poole.

Muudatused laevameeste pal-kades.

Eesti laevaomanikkude ühing teatab oma liikmetele, et ühingu juhatus, saades vastavad volitused ühingu peakoosolekult, on otsustanud laevameeste palkade maksimaal-normides 1927. a. navigatsiooniks teha järgmised muudatused:

	Vana norm:	Uus norm:
Pootsman	Emk. 6.000.—	6.500.—
Puusepp, eriteadl. „	6.000.—	6.500.—
I järgu madrus . „	5.000.—	5.500.—
Assistent „	6.000.—	6.500.—

Muudes osades jäävad normid ja töökorraldus täielikult maksma.

Muudatused oleksid maksivad 15. juunist s. a. ning nende maksmapanek ripub muidugi igast laevaomanikust isiklikult.

Arvesse võttes, et navigatsiooni aeg on kau-gele läinud, ei leidnud ühingu juhatus võimaliku olevat palga norme ning töökorraldust suuremas ulatuses muutmisele võtta.

Normides on arvatud, et laevajuht, esimene tüürimees ja esimene mehaanik võivad veel lae-vaomaniku äranägemise järele osa saada % või gratifikatsioonina aastaülejäkäidest.

Läti:

Läti välislaen. „Br. Tēhv.“ teatel käis Klopstoki esindaja hiljuti välislaenu asjus rahaministri jutul. Kuigi läbirääkimised on kestnud juba kauemat aega, on seisukord siiski endine. Liiguvad isegi kuuldused, et lepingu tingimused on viimasel ajal muutunud Läti kahjuks. Välismaa spekulantidel olevat teada, et Lätis rahapuudus kasvamas, mispärast nad sugugi ei mõtlevat oma tingimusi pehmenada.

Poola ajakirjandus Cielensi lepingust Venega. Poola lehe „Epoka“ arvamisel on Läti-Vene kaubanduslepingu sõlmimine sündinud samuti ootamatult nagu omal ajal tagatislepingu parafeerimine. Olevat raske mõelda, et käesoleval juhul ei oleks rohkem arvestatud demonratsiooniga kui lepingu tekstiga, sest lepingu sõlmimine sündis parajasti sel ajal, kui Venemaa oli sunnitud katkestama läbikäimise Inglismaaga. Isikuil, kes tunnevad Läti majanduslikku seisukorda, paistab lepingu täitmine olevat võimatu. Läti reaalsed huvid nõuavad esimeses järjekorras tolliuniooni korraldamist Eestiga, mis praegu ripub õhus. Samad huvid nõuavad ka lepingu sõlmimist Poolaga, kus läbirääkimised veel algastmes. Väljavedu Lätist 40 miljoni lati eest olevat ajutiselt ainult miraaž.

Kaubandus. Juunikuu algul on Läti võieksport hakanud tunduvalt tõusma. Või produktioon, mis üksvahe oli vähenenud, on jälle tõusnud endisele kõrgusele. Samuti on kasvamas

Läti lihaeksport. Käesoleva aasta nelja kuu jooksul on ekspordeeritud 1.469.386 kg. (831.750 kg. vastu eelmisel aastal sama aja jooksul). Suurenemine langeb peamiselt bekonil väljaveo arvele.

Leedu:

Raskused kaubanduses. Leedus valetseb käesoleval ajal suur rahaline kitsikus. Maikeus jäi maksujõuetuks üks suurem riideäri Kaunas, jättes tasumata võlgu \$ 250.000.—. Juuni algul jäi pankrotti Chorozickis'i nahavabrik Shavlis, mis üks suurematest Leedus. Vähemaid pankrotte tuleb ette pea iga päev.

Leedu ärimehed otsivad esindusi Eesti kaupade müümiseks. Kaubandus-tööstuskotta on tulnud soovivaldusi Eestist kaubamüügi esinduste saamiseks. Lige- maid teateid saab Koja registratuurist.

Daani:

Etteheited Daani laevatehastele. Kui varemalt on kuulda olnud hääli, et Daani suurtööstus, varustades välismaade konku-

rente põllutööstusmasinate ja -riistadega, meiereide, tapa- ja külmutusmajade sisseseadetega, ei tööta Daani põllumajanduse huvides, siis on nüüd analoogilisi etteheiteid hakatud tegema Daani laevatehastele, kes ehitavat riikliku krediidiga ja soodsate tingimustega välismaale laevasid, missugused tingimused ei saavat osaks sisemaa tellijatele. Seega töötavat laevatehased Daani reedrite huvidele vastu, suurendades konkurentsi Daani laevasõidule. Nii juhiti ühe kohalise laevaühisuse peakoosolekul tähelepanu asjaolule, et ühisus on pidanud endale ühe ehituse jaoks välismaalt 7% eest laenu muretsema samal ajal, kui Daani tehased ehitavad välismaale laevasid krediidi peale 5-aastalise väljamaksuga ja 6% eest. Olevat juhtusid, kus suuri, näiteks 10.000-tonnilisi tiisel-mootorlaevasid on välismaale ehitatud väljamaksuga 50% või veelgi vähem laeva hinnast, kuna ülejääk, tänu riiklikule krediidile, võidakse võlgu anda, kindlustades seda ainult laeva esimese pantkirjaga, kindluspoliisiga jne. Ostja aga rentivat laeva kauema aja peale, näiteks 5—10 aastaks välja ning tasuvat saadud rahaga oma võlad, ilma et oma taskust oleks tulnud palju või sugugi maksa. Teatavasti on praegu prahihinnad kõrged ja seega sarnased kombinatsioonid võimalikud. Seda soodsat konjunktuuri on norralased iseäranis agarasti püüdnud ära kasutada. Mis puutub Eestisse, siis on siin küll viimasel ajal enam-vähem vastuvõetavatel tingimustel ostetud paar mootorpurjekat, kuid midagi suurejoonelisemat pole siin veel ette võetud meie tonnaži suurendamiseks. Ka meie lähemad naabrid osutavad sel alal agaramat tegevust. Isegi kartulilaadungiga Eestist tuli kuu lõpul siia üks Läti mootorpurjek.

Rootsi:

Riigi raudteede elektrifitseerimine Rootsis. Rootsi raudteede tehniline täius ja komfort on üldiselt kuulsaks saanud, kuid seal võetakse järjest ette uusi täiendusi. Nüüd on jõutud lõpule Stokholmi keskjaama ümberehitusega: hiigla saal on ehitatud Euroopa kontinenti suuremate jaamadega eeskujul ning ulatuses ja varustatud kõigi moodsate tehniliste täiendustega ning komfordiga reisijate jaoks. Tänu Stockholm—Göteborgi liini elektrofitseerimisele on reisimine nende kaubalinnade vahel (458 km.) 9 tunni pealt 6 tunni peale lühendatud.

Rootsi laevaehitustööstus. Rootsi kaubalaevastik on 1918. a. peale jõudsasti kasvanud ja ulatub praegu ligi 1.500.000 br. reg. tonnini. Ühtlasi on imekiiresti edenenud ka

purjelaevade mootorite peale üleviimine. Kuna 1913. a. oli mootorlaevu kõigest 1%, on nüüd juba 21% mootorite peale üle viidud. Samal ajal on purjelaevade tonnaaž langenud 173.000 pealt 52.000 br. reg. tonni peale, kuna abimootorigega purjelaevade tonnaaž on 4000 pealt kasvanud 52.000 tonni peale.

Kolm tähtsamat laevaehituse kontserni — Kockums Malmö's ja Göta-tehased ning Eriks Bergs tehased Göteborgis, — töötavad täie auruga, olles varustatud hulga tellimistega kui Rootsist nii välismaalt. Käesoleval ajal seisab Rootsi laevaehitustööstuse alal oma Skandinaavia naabritega võrreldes esimesel kohal. Rootsi laeva-tehastes on praegu ehitusel 16 laeva kogutonnaažiga 56.300 tonni, millest 51.000 tonni mootor-laevu. Nende hulgas on 5 õlitanklaeva 30.000 kogutonnaažiga. Varem on tehtud lepingud 11 tanklaeva ehitamiseks 83.000 kogutonnaaži peale, nende hulgas 3 laeva igaüks 13.000 tonni ja 2—12.300 t. veeväljasurvega, mis on suurimad laevad, mis Rootsis millalgi ehitatud.

Rootsi reederite poolt on tellitud 18 laeva 134.000 brutto reg. tonni peale, milledest pea kõik kantakse Lloyd'i registrisse.

Välismaa tellimistest on Kockumsi tehastele

Malmö's antud õlitanklaeva ehitus 8.500 t. peale Hamburgi firma Max Albrechti arvel. Üldse on nimetatud tehastes ehitusel 70.000 tonni. Göta-tehastes Göteborgis ulatub ehitusel olevate laevade kogutonnaaž 125.000 tonni peale, kuna Eriksbergi tehastes on ehitusel 2 tanklaeva 9000 ja 13.000 tonni suuruses Norra firmade arvel.

Ka teised Rootsi laevaehituse tehased arendavad täit tegevust, mis peamiselt seisab laevade parandustes, ümberehitustes ja remontides.

Uusi seadusi ja määrusi.

Maapõuevarade uurimis- ja mäetööstuse sisseseadmise lubade nõutamisest Eestis.

(Kokkuvõtte mäeseaduse järele.)

Maapõues peituvatest mineraalvaradest loetakse Eestis marmorit, dolomiiti, tulekindlat savi, kipsi, metalle, metalli- ja värvimuldli, sooli, vosvoriiti, õlikivi, naftat ja loomulikke gaase niisugusteks, mille uurimine ja saavutamine kas otsekohe riigi poolt sünnib või aga riigi poolt igal üksikul juhtumisel eraettevõtjatele antakse.

TARTU PANK

Asutatud 1868. a.

TARTU — TALLINN

Pärnu — Põltsamaa — Rakvere — Viljandi — Võru — Mustla
Narva — Vändra.

Äriseis 31. mail 1927. a.

Aktiva.		Passiiva.	
Kassa ja jooksvad arved.	8,874,274.18	Aktsiakapital	40,000,000.—
Välisvaluuta	1,077,297.—	Tagavarakapitalid	8,871,078.75
Väärt-paberid ja kupongid	6,116,460.62	Kustutusekapital	4,650,826.58
Tagavarakapitali väärt-		Hoiusummad	273,245,123.45
paberid	3,698,045.95	Korrespondendid Loro	3,796,747.05
Laenud ja vekslid	388,352,585.13	Nostro	66,628,378.—
Korrespondendid Loro	463,739.—	Garantiid	32,357,144.—
Nostro	14,655,707.—	Jaoskonnad	55,216,322.—
Garantiid debitorid	32,357,144.—	Vekslite rediskont	47,736,667.—
Jaoskonnad	57,641,313.76	Trattede arve	26,382,200.—
Liikumata ja liikuv va-		Väljamaksmata osakasu	951,264.01
randus	52,572,741.58	Protsendid ja komisjon	21,171,915.60
Ärikulud	12,857,398.—	Mitmesugused arved	5,503,669.17
Riigimaksud	440,500.—		
Mitmesugused arved	7,404,129.39		
	586,511,335.61		586,511,335.61

Uurimisloa nõutamine.

Eraettevõtjad peavad, kui tahavad maa-aladel, kus ülemaalmiselt aine olemasolu arvatav, aga kindlaks tegemata, uurimist ette võtta, selleks vastava loa kaubandus-tööst.-ministeeriumilt nõutama. Selleks tuleb esitada kaubandus-tööst.-ministeeriumile palvekirja, kus on tähendatud, missuguse aine otsimiseks luba tarvis ja kus kohal ja kui suurel maa-alal uurimisi ette võtta tahetakse. Koht võib olla tähendatud kas ligilisatud kaardil, masstaabis mitte vähem kui 1:126.000, või üles antud mineraalvara asupaiga ilmakaar ja kaugus kahest hästituntud ümberkaudsest kohast.

Kui seaduslikke takistusi ei leidu, annab kaubandus-tööstusministeerium palujale uurimiseks loa.

Uurimisloa kestvus määratakse erinimekirjas kindlaks, aga ta ei või ulatuda üle 18 kuu. Kui loasaaja eriti mõjuvaid põhjusid ei saa valmis uurimistöödega loa lõputähtajaks, võib kaubandus-tööstusminister uurimisaega pikendada, kuid mitte rohkem kui algloa poole aja võrra.

Uurimisloa eest tuleb maksa tasu.

Uurimisloasaajal on ainuõigus loas tähendatud aine uurimisi toimetada sel maa-alal, mille peale uurimisluba antud. Tal on õigus seal maha raiuda puid, kaevata kraave, kaevusid ja kälke, puurida puurauke ja ette võtta muid töid, mis uuritava aine olemasolu ja tagavarahulka selgitada aitavad. Maapinna rikkumise ja puude, vilja jne. hävitamise eest peab uurija maapinna omanikule või valitsejale tasu maksuma kas vabal kokkuleppel või ametliku hindamise põhjal.

Läbiuuritud maa-alal uuritava aine kasutamiseks kontsessiooni saada on uurimisloa omanikul eesõigus, kui ta enne uurimisloa lõputähtaega kontsessiooni saamiseks kirjaliku soovi avaldab ja seaduses nimetatud andmed esitab.

Kontsessiooni nõutamine.

Kontsessiooni saamiseks mäetööstuse sisseadmise tarvis tuleb kaubandus-tööstusministeeriumi mäeosakonnale esitada kirjalik sooviavaldus kahes eksemplaris. Selles peab olema üles antud: sooviavaldaja nimi ja elukoht, maapõuevara, mille kasutamiseks luba soovitakse, maapõuevara asukoha maa-ala ja selle suurus.

Sooviavaldusele peab olema juure lisatud kaart kolmes eksemplaris, millel maa-ala asukoht, selle piirid ja orienteerimiseks tarvilikud andmed ära tähendatud.

Kontsessiooni andmisel sõlmitakse nõutajaga leping kas piiratud või piiramata ajaks.

Kontsessiooni kuni 2000 ha pinnalatuseni annab kaubandus-tööstusministeerium, suuremateks on vabariigi valitsuse luba tarvis. Lepingus tähendatakse muu seas ära aastase saavutuse alammäär; samuti kui palju ja missugustel lähteteguritel riik mäetöösturilt tasu saab maapõuevara kasutamise eest. See tasumaks ei vabasta töösturit teistest avalikkudest maksudest, mis eratöösturid üldiselt peavad maksuma.

Maksukohuste täitmise kindlustuseks peab tööstur tagatise andma, mille suurus kaubandus-tööstusministeeriumi poolt määratakse ja mida võib tagasi anda, kui mäetööstur tarvilikud tööd sisse seadnud ja aastase toodangu alammäära saavutanud.

Lepingu järele omandatud õigusi ja kohustusi võib mäetööstur üle anda teistele isikutele, ühisustele või asutustele kas osaliselt või tervelt, kuid ainult kaubandus-tööstusministri loaga.

Et maa-ala saada, kuhu mäetööstusele tarvilikud kaevandused, teed, ladud jne. tuleb mäetöösturil kas maavalitsejaga vabatahtlikule kokkuleppele jõuda või aga seaduses ettenähtud korras maavalitsejalt tarvilik maa-ala loovutada või võõrandada lasta ja kahjutasu või tasu maksa, nagu kokku lepitakse või nagu seadus ette näeb ja määratakse. („Riigi Teataja“ nr. 30 — 1927.).

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõningate kaupade tollitamise kohta.

Rahaministeeriumi juures asuv alaline tollikomitee otsustas tunnustada:

I. A. Sisseveotariifis.

Riie, mis koosneb kummiga kokkuleebitud villasest ja puuvillasest kangast, t. t. § 199 vastava punkti alla kuuluvaks, arvesse võttes

t. t. § 88 märkust ja üldist märkust 1. t. t. § 183—209 juures. (T. K. ots. nr. 1108, 14. mail 1927.)

Autoratta õõnsad siinid, rauast bandaaž peale tõmmatud, t. t. § 178 p. 7-d alla kuuluvaks kui autoosad eraldi nimetamata. (T. K. ots. nr. 1109, 14. mail 1927.)

Klaasist massiivpärlid niidil, kaetud massiga, mis neid loomulikude pärlite taoliseks teeb, kui loomulikudele järele aimatud kunstli-

kud pärlid t. t. § 67 alla kuuluvaks. (T. K. ots. nr. 1114, 4. mail 1927.)

Vasest autolaternad, seest hõbetatud, raskus tükis üle 500 gr., t. t. § 149 p. 4-a alla kuuluvaks. (T. K. ots. nr. 1110, 14. mail 1927 ja minu ringkiri nr. 100 § 1 p. 2 — 1926.—27. a.)

Vasest raadiotelefoni kontaktide pesad t. t. § 169 p. 1. alla kuuluvaks. (T. K. ots. nr. 1115, 14. mail 1927.)

Tahatud, puust painutatud look, muul viisil ületöötamata, t. t. § 59 p. 1. alla kuuluvaks kui puusepatöö. (T. K. ots. nr. 1121, 14. mail 1927.)

Valge filterpaber joonetaoliste veemärkidega t. t. § 177 p. 2c alla kuuluvaks kui eraldi nimetamata paber veemärkidega. (T. K. ots. nr. 11116, 14. mail 1927.)

Silmkoetud kindad, mille ülemine äär paalistatud, t. t. § 204 p. 3-a+10% alla kuuluvaks kui silmkoetud teosed palistusega, üldise märkuse 7 põhjal t. t. §§ 183—209 juures, seletades, et selles märkuses tegemist on täiendava tööga ja juurepandud ilustustega teostel, kuna märkus 6 (nagu ka märkus 4) materjali tarifitseerimise kindlaks määrab tema lisanduste kohaselt. (T. K. ots. nr. 1112, 14. mail 1927.)

Trükitud piltpostkaardid t. t. § 177 p. 3 alla kuuluvaks kui postkaardid ilustustega. (T. K. ots. nr. 1111, 14. mail 1927.)

Käsilaskeriistad eriti nende jaoks valmistatud pappkarpides t. t. § 159. p. 1. alla kuuluvaks ühes karpidega, lugedes seda nettokaaluks t. s. § 200 p. b korras. (T. K. ots. nr. 1113, 14. mail 1927.)

I. B. Sisseveokis keelatud kaubad.

„Kruschen-Salz“, ja „Lakerol“ s. v. t. t. B § 4 alla kuuluvaiks kui arstirohtude-nimekirjas nimetamata ja seepärast siseturule mitteläbilas-tavad. (T. K. ots. nr. 1120, 14. mail 1927.)

II. A. Väljaveotariifis.

Peenendamata, keedetud kondid t. t. § 3-a p. 2 alla kuuluvaks kui kondid toored, peenendamata. (T. K. ots. nr. 1117, 14. mail 1927.)

I. A. Sisseveotariifis.

Ümbrikkude valmistamiseks tarvitav valge paber, ühelt poolt umbriku kujuliselt tumedaks klišeeritud, t. t. § 177 p. 2-f alla kuuluvaks, kui sisse tuuakse ilma välismaa firmat nimetamata. (Vaat. keeldud kaupade s. v. tariifi B. § 10.) Tollikomitee otsus 28. V. 27. a. Nr. 1137.

Nisude ümbertöötamise jäänustest valmista-

tud hallikaskollast värvi jahu „Augmentiin“ t. t. § 3 p. 1-a alla kuuluvaks kui jahu eraldi nimetamata. (T.-K. ots. 28. V. 27. a. Nr. 1134.)

Hamba plombeerimise preparaadid „Harvard cement“, „Harvard Guttapercha“, „Citopercha“ t. t. § 112 p. 9 alla kuuluvaks kui hamba plombeerimise preparaadid eraldi nimetamata. (T.-K. otsus 28. V. 27. a. Nr. 1138.)

Seinakellade kered, millel klaasist ukseraami liistud, laineliseks lõigatud, t. t. § 61 p. 3 alla kuuluvaks kui puust lõiketöö. (T.-K. ots. 28. V. 27. a. Nr. 1139.)

Kiuainetest põimitud lintidest kübarad t. t. § 205 p. 2 alla kuuluvaks kui põimitud lintidest teosed eraldi nimetamata materjalist (T.-K. ots. 28. V. 27. a. Nr. 1141).

Puusse lõigatud trükkitähed — t. t. § 61 p. 3 alla kuuluvaks. (T.-K. ots. nr. 1155, 8. VI. 27.)

Bensiinimüügi automaat — t. t. § 167 p. 1-c alla kuuluvaks kui vedeliku mõõtja t. s. § 216 alusel. (T.-K. ots. nr. 1154, 8. VI. 27.)

Savist õllekannud, varustatud reljeefiga ja metallist kaanega, — t. t. § 74 p. 4-b alla kuuluvaks. (T.-K. ots. nr. 1156, 8. VI. 27.)

Paberisse pakitud kosmeetiline seep, mahutatud kolmekaupavabriku märke ja seebi nime-tust kandvatesse karpidesse, t. t. § 120 p. 1 alla kuuluvaks ühes karpidega, arvesse võttes, et karbid on originaal-pakised, milles ka kaup müügile läheb. (T.-K. ots. nr. 1148, 8. VI. 27.)

Siidnooltega kaunistatud puuvillased silmkoetud kindad, ülal äärel samasest riidest 2 cm. laiuse kaunistusega, — t. t. § 204 p. 3. märkuse alla kuuluvaks, s. o. + 20% siidnoolte eest ja veel + 20% üldise märkuse 7 põhjal t. t. § 183 — 209 juures kaunistuste eest samast materjalist nagu kindad. (T.-K. ots. nr. 1153, 8. VI. 27.)

„Salvarsan“, Neosalvarsan“, „Rhodarsan“ ja „Novarsenobenzol“ t. t. § 112 p. 9, ning „Sancrysin“ ja „Krysolgan“ — t. t. § 110 p. 1 alla kuuluvaks, kui nad sisse tuuakse kinnijoodetud klaasampullides kuiva substantsina ja ümber töötamata. Kui neid aga sisse tuuakse originaal-pakistes, mitmel viisil doseeritult ühe ravitsemise vältuse jaoks, siis t. t. § 113 p. 1 alla kuuluvaks. (T.-K. ots. nr. 1146, 8. VI. 27.)

T. t. § 175 p. 3 märkus 6 b-es, laevade ehitamiseks ja parandamiseks tarvisminevad masinad, masinate osad, jne., tollimaksuta läbilaskmiseks nõutavad meriasjanduse peavalitsuse tunnistused peavad sisaldama andmeid: a) täpsed andmed laeva nime, tüübi ja asupaiga kohta, b) tõenduse, et laev ehitatakse või parandatakse ja c) täpsed andmed tollita läbi lasta tuleva kauba omaduse ja hulga kohta, kuna spe-

diitsiooni firma peab esitama volituse laeva omanikult kauba vastuvõtmiseks. (T.-K. ots. 28. V. 27. a. Nr. 1143.)

Tollidirektori teadaanne välismaa kaupade varustamise kohta tollikviitungitega.

Juhin kaupmeeste tähelepanu, et välismaa kaubad, missugused tollimärkidega ei ole varustatud, peavad olema tollisead. § 253 nõuete kohaselt tollikviitungitega varustatud. Kaupade edasimüümisel väiksemal arvul kui tollikviitungis

tähendatud, mille pärast tollikviitungit ühes kaubaga ostjale edasi anda ei saa, tuleb ostjale antavas arves ära märkida, missuguse tollikviitungi järelle kaup tolliametist on välja lastud. Tollikviitungil aga, mis jääb suurkaupmehe kätte, peab olema tähendatud, millal, kui palju ja kellele osa kaupa müüdüd.

Ülaltähendatud nõuete mittetäitmise korral võivad tekkida arusaamatused ja kaubad võib kinni pidada kuni nende seadusliku sissetoomise tekitamiseni (tollisead. § 420 p. 7 salakauba kohta).

13. juunil 1927. a.

Tollidirektor.

Välisbörsid :

	L O N D O N										
	14. VI	15. VI	16. VI	17. VI	18. VI	20. VI	21. VI	22. VI	23. VI	24. VI	25. VI
Frank . . .	124.02	124.02	124.01	124.02	124.00	124.02	124.02	124.02	124.01	124.01	124.01
Dollar . . .	4.8568	4.8568	4.8568	4.8566	4.8513/32	4.8550	4.8556	4.8553	4.8553	4.8559	4.8565
Rootsi kroon	18.13 1/2	18.13 1/4	18.12 7/8	18.12 1/2	18.12	18.11 1/4	18.16	18.11 1/2	18.11 1/2	18.11 3/4	18.11 1/4
Daani kroon	18.16 3/4	18.17 1/4	18.16 3/4	18.16 1/2	18.16 1/4	18.16	18.11 1/2	18.16 1/8	18.16 1/4	18.16 1/2	18.16 1/4
Norra kroon	18.77	18.77	18.77	18.78	18.78	18.78	18.74	18.72	18.73	18.74	18.77
Saksa mark	20.497/8	20.495/8	20.493/8	20.487/8	20.49	20.487/8	20.491/8	20.49	20.49	20.49 1/2	20.49 1/2
Soome mark	192.90	192.90	192.87	192.87	192.90	192.90	192.85	192.93	192.81	192.93	192.80
Floriin. . .	12.1262	12.1250	12.1206	12.1203	12.1212	12.1190	12.1193	12.1200	12.21	12.1206	12.1212
Liir. . . .	87.80	87.50	87.57	87.57	87.40	87.00	86.37	85.85	85.25	85.06	83.70
Helveetsia fr.	25.253/4	25.255/8	25.25 1/2	25.25 1/4	25.25	25.247/8	25.243/4	25.233/4	25.23	25.223/4	25.23 1/2
Tshehhosl.kr.	163.93	163.93	163.93	163.93	163 15/16	163.93	163.93	163.93	163.93	163.93	164.00
Belgia frank	34.97 1/2	34.975/8	34.973/4	34.96 1/4	34.95 1/2	34.953/4	34.96 1/4	34.96 1/8	34.96	34.96 1/2	34.963/4
Shillingid .	34.53	34.52	34.54	34.55	34.54 1/2	34.58	34.59	34.58	—	34.57	34.57
Poola slot .	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	—	43.50	43.50
Pengo . . .	27.85	27.85	27.85	27.85	27.85	27.85	27.85	27.85	—	27.86	27.85
Latt	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	—	25.20	25.20
Litt	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	—	49.25	49.25
Tsherv. rbl.	941.50	942.00	941.50	942.00	941.50	942.00	941.50	941.50	—	942.00	942.00
Kuld p/unts .											
Höbe p/unts .	2/2 1/8	2/2 1/4	2/27/16	2/2 1/8	2/2 1/8	2/2 1/16	2/2	2/2 1/16	—	2/15/16	2/2 1/16
Plaat. p/unts					227 6-232 6						227/6

	B E R L I I N										
	14. VI	15. VI	16. VI	17. VI	18. VI	20. VI	21. VI	22. VI	24. VI	25. VI	
Naelsterling	20.497	20.495	20.49	20.49	20.488	20.488	20.493	20.49	20.493	20.496	
Frank . . .	16.525	16.53	16.525	16.525	16.52	16.525	16.52	16.525	16.525	16.52	
Dollar . . .	4.220	4.219	4.219	4.219	4.2105	4.2195	4.220	4.220	4.220	4.2195	
Rootsi kroon	113.04	113.02	113.02	113.02	113.05	113.07	113.10	113.09	113.08	113.08	
Daani kroon	112.82	112.83	112.82	112.81	112.87	112.84	112.83	112.82	112.83	112.83	
Norra kroon	109.20	109.10	109.05	109.05	109.08	109.10	109.25	109.40	109.30	109.20	
Soome mark	10.621	10.623	10.618	10.624	10.626	10.625	10.629	10.623	10.622	10.622	
Floriin. . .	169.08	169.07	169.09	169.08	169.01	169.09	169.06	169.10	169.09	169.10	
Liir. . . .	23.35	23.56	23.42	23.49	23.50	23.62	23.615	23.85	24.17	24.01	
Helveetsia fr.	81.16	81.155	81.15	81.13	81.145	81.16	81.165	81.185	81.22	81.21 1/2	
Tshehhosl.kr.	12.50	12.50	12.497	12.497	12.499	12.499	12.50	12.50	12.499	12.499	
Belgia frank	58.62	58.59	58.59	58.60	58.62	58.61	58.615	58.61	58.62	58.60 1/2	

Tariifinõukogu otsus mõnesu- guste paberisortide pealt kaalu- maksu võtmise kohta.

Sadamamaksude tariifi („R. T.“ nr. 147 — 1924. a.) § 21 käsitamise asjus teatab tollidirektor, et tariifinõukogu otsusel (prot. nr. 180, punkt 5 — 25. III. 1927. a.) pergamendilt, pergamiinilt, valgustustundelikult päevapildipaberilt, kirjaümbrikkudelt ja tapetitelt tuleb kaalumaksu võtta punkt C järele. Punkt b-s nimetatud paberi all tuleb mõista harilikku paberit.

Turgude ülevaade.

Kivisõeturul on senine tendents jäänud püsima; Saksamaal on päevane tootmisvõime mõne tuhande tonni võrra tõusnud. Tellimiste arv tõuseb pikkamööda, kuid järjekindlalt. Inglismaal on elavust märgata ainult põhja-ida piirkonnas peamiselt Skandinaavia maade tellimiste arvel. Prantsusmaal on 1. juunist s. a. sõe sissevedu võimalik ainult vastavate lubadega, mille tagajärjel söekaubandus seal eriti vaikne.

Teraviljaturul läbikäigud rapid; nisu hinnad on pisut langenud, kuna rukis püsib endisel kõrgusel. Uusimad teated Kanada külvipinna vähenemisest mõjusid selleks kaasa, et hindade langus jäi seisma.

Puuviilaturul meeleolu kindlusetu.

Rauaturul valitseb juba mõnda aega elavus, mida põhjustab omakorda elav ehitustegevus.

Toiduainete turg.

London.

25. VI. Nisu, kaal—496 Ing- lise naela			
Northern Manitoba	£	— — —	
Hard Winter	”	— — —	
Rosario Santa	”	53/3	— —
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.			
Manitoba	”	44/3	— —
Austraalia	”	39/6	— —
Kansas	”	42/3	— —
Odrad			
Kanada Nr. 3, kaal — 370 Ingl. naela	”	— — —	
Kalifornia, kaal — 424 Ingl. naela	”	51/—	— —
Kaerad, kaal — 320 Inglise naela			
La Plata	”	24/—	— —
Canada № 2	”		
Linad, cif.			
Riga Z. K.	”	106/0	— 107/0
Pärnu H. D.	”	99/0	— —
Slanetz U/A Medium	”	110/0	— —

Bacon, kaal — 112 Inglise naela			
Iiri	”	100/0	— 109/0
Daani	”	91/0	— 99/0
Kanada	”	82/0	— 90/0
Ameerika	”		—
Munad, kaal — 120 Ingl. naela			
Inglise	”	10/0	— 13/9
Iiri	”	11/9	— 12/9
18. VI. Või, kaal — 112 Ingl. n.			
Hollandi	”	156/0	— 160/0
Daani	”	162/0	— 164/0
Uus-Meremaa	”	156/0	— 176/0
Austraalia	”	148/0	— 170/0
Argentiina	”	150/0	— 166/0
23. VI. Eestij või	”	154.	— 156.
Läti või I sort	”	152.	— 156.

Hamburg.

25. VI. Nisu			
Sisemaa, tonni eest	Rmk.	298	— 300
Manitoba, cif 100 kgr. eest t.	fl.	16.50	
Hard Winter, cif 100 kgr. eest termiin	fl.	15.15	
Ameerika jahu, cif. 100 kgr. eest termiin	\$	7 1/2	— 9

Rukis

Sisemaa, tonni eest	Rmk.	273	— 275
Western II, cif 100 kgr. eest	fl.	12.30	

Kaerad

Sisemaa, tonni eest	Rmk.	252	— 255
-------------------------------	------	-----	-------

24. VI. Odrad, talve

Sisemaa, tonni eest	Rmk.	230	— 236
-------------------------------	------	-----	-------

Odrad, suve

Sisemaa, tonni eest	”	260	— 265
-------------------------------	---	-----	-------

25. VI. Suhkur

C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest loco	£	16/8 1/4	—
Saksa „Eksport“, 50 kgr. eest termiin	”	16/7 1/2	—
Java 50 kgr. eest termiin	”	14/6 3/4	—
American Fine Granulated 50 kgr. eest	”		

25. VI. Riis

Burma II, 50 kgr. eest	”	15/4 1/2	
----------------------------------	---	----------	--

Rasv

Purelard American, 100 kgr. eest	\$	31 3/4	
Steamlard 100 kgr. eest	”	30 3/4	

25. VI. Või, Berliini engros- hinnad, tsentneri eest

Välismaa I sort	”	185	— 188
” II ”	”	—	—
” III ”	”	—	—
23. VI. Eesti või	”	166	— 167
Läti või, punane	”	165	— 167
” must	”	162	— 163

Eestimaa Kinnitus A.-S. «EKA»

Tallinn, Pikk tän. 6.

AKTIVA

Bilanss 31. detsembriks 1926. a.

PASSIVA

Kassaseis ja arved pankades	12.943.854	17	Täielikult tasunud aktsiakapital	24.000.000	—
Väärtpaberid ja veksid portfellis	24.729.443	96	Tagavarakapital	6.924.389	61
Ehkinnituse preemiade reservi väärtpaberid	9.250.000	—	Eri-tagavarakapital	623.476	—
Arved teistes kinnitusseltsides	5.416.112	23	Vallas- ja kinnisvara kustutuskapital	3.565.868	45
Agentide arve	5.941.284.02	—	Tehnilised reservid:		
Debitooride arve	2.562.377.05	—	Preemiade reserv omal arvel — tulek.	14.315.095.—	—
Kinnisvara	13.751.429	07	" " " " — transp.	200.000.—	—
Tallinna Majaoman. Kredit-seltsi võlakustutamise arve	4.151	86	" " " " — õnnetus.	95.118.—	—
Vallasvara	2.383.628	55	" " " " — elukinn.	9.704.594.—	—
Võla protsendid	454.460	—	Preem. res. edasikinn. " — eluk.	1.187.710.—	—
Kautsjonid	22.760	—	Preemiade üleik. omal arvel — eluk.	1.372.164.—	—
Ehkinnituse preemiade reservi depoo	2.674.758	—	Preem. üleik. edasikinn. arvel — eluk.	179.236 —	—
" poliisilaenuid	371.500	—	Kahjude reserv omal arvel — tulek.	4.151.991.—	—
" aeglastatud preemiad	1.203.607	—	" " " " — transp.	437.487.—	—
			" " " " — õnnetus-		
			tasud	979.800.—	
			" " " " — õnnetus-		
			pensioon.	1.277.782.—	
			" " " " — elukinn.	2.250.—	
			Teiste kinnitusseltside arved		
			Kreditoorid	6.849.310	—
			Obligatsioonid kinnisvara peale	4.145.582	42
			Ettevõtetud protsendid	2.555.054	50
			Käsiarahad -- elukinnit.	28.700	—
			Kinnitatute dividendifond — elukinnit.	57.644	—
			Väljavõtmata dividendid eelmiste aastate eest	832.990	—
			Üleminevad summad	143.280	—
			Puhaskasu 1926. a. eest	18.775	—
				1.309.028	—
				3.595.650	86
				81.709.165	81

JUHATUS.

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavaate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

Jahud: nisu pehme, kõrgem s., Ameerika ja Inglise	pd.		Liha, looma, I sort	pd.	800—1080
„sõre, kõrgem sort Ameerika ja Inglise	”	820—880	Õlikoogid, linaseemne	”	—
„J. Puhk ja Pojad“ rukkijahu	”	370—380	„päevalille	”	—
Jahu: nisu, pehme — sõre . . .	”	480—510	Soja, jahu	”	380
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 klg. eest ühes valge puuvil- lase kotiga.	”	710—910	Segajõutoit I s.	”	—
Püüljahu:			„ II s.	”	—
Rukkipüül patent (à 50 kg.)	puud	570	Maizena toit	”	235—245
„harilik (à 4 pd)	”	500	Nisukliid	”	200
„Eesti Parem“ saiajahu à 50 kg.	”	865	Puuvillane riie, Bjäs	arss.	41,50—51,50
„Kalev“ „ „ „	”	835	„ Mitkal	pd.	31,50—38.—
„Taara“ „ „ „	”	815	Lina, Liivi R	”	—
„Kungla“ „ „ „	”	765	„ Petseri	”	—
„Sampo“ „ „ „	”	715	„ Võru	”	—
Manna	”	900	„ Tartu	”	—
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			Linaseemned, õli 87½/20/0 basis	”	—
nisu, pehme — sõre	”	705—905	Linaseemned, külvi	”	—
Rukkijahud	”	375—380	Takud, Codiilla, I sort	”	—
„püül	”	480—500	„ II „	”	—
Rukis, Eesti	”	—	„ III „	”	—
„Vene	”	360	Kivistisi, auru, Yorkshire, 2k.pest.	”	48—50
„Poola	”	—	„ „ Newcastle	”	44—46
Kaerad, toidu	”	285—290	„ „ „ „	”	52—54
Odrad, õlle	”	—	Koks, valu	”	75—78
Odrad, toidu	”	340—350	„ gaasi	”	75
Herned, rohelised, Hollandi . . .	”	—	Põlevkivi, I sort A	”	10
Riis, Burma II	”	635—640	„ I „ B	”	9
Kartulid, eksport	”	75—78	„ II „	”	7,50
„piirituse	”	—	„ III „	”	5
Kartulitärklis „Superieur“	”	525	„ Fenolaat	”	150
Piim, pudelites	ltr.	—	„ Gudroon	”	220
Või, eksport, I sort	pd.	3680—3880	„ pigi	”	190
Margariin, välismaa	”	2040	Raud, sordi	”	235—250
„kodumaa	”	1860—1960	„ vits	”	340—520
Kaseiin, Eesti	”	1300—1350	„ plekk	”	370—510
Juust „Schweitsi“, kodumaa	”	2700—2900	„ plekk, tsingitud	”	690—770
Munad, eksport I s. (kast 1440 tk.)	kast	8640	Raudtalad	”	250—270
„ II s. (1440 tk.)	”	7920	Teras, vedru	”	450—510
Kakao, Hollandi	pd.	2800—3000	„ tööriistade	”	1200—1400
„Inglise	”	2400—2600	„ talla	”	—
„Ameerika	”	1800—2000	Belgia reejalase teras, siikus 45	”	—
Kohv, Rio, Santos	”	4800—5200	Malm	”	—
„Kesk-Ameerika sordid	”	5900—7700	Inglitina	”	11.000—11.200
Tee, lahtine, Orange Pekoe, Tseilon	”	—	Seatina	”	1300—1350
„Orange Pekoe, Java	”	9000—9800	Vaskplekk, punane	”	3400—3600
„Moning, Hiina	”	8000—9000	„ valge	”	3200—3400
Suhkur, peenike, valge, Dantsigi	”	—	Tsink-plekk	”	1800—2200
„ „ „ Saksam.	”	—	Masinaõli, Vene,	”	480—530
„ „ „ Tshehhosl.	”	750—755	„ Ameerika	”	570—640
Suhkur, peenike, valge, Java	”	—	„ mootori	”	700—760
„ „ „ Guatemala	”	—	„ auto	”	950
Siirup, kartuli, 420/0	”	600	Linaseemneõli	”	1310
Glükoos	”	575	Värniis	”	1350
Sool, lahtine, Saksa	”	52—54	Tsilindriõli, Vene	”	625—950
Heeringad, Yarmouth, Mat- ties	tünn	4800—5100	„ Poola	”	—
Heeringad, Yarmouth Mat- fulls	”	5200—5400	„ Ameerika haril. aur. 280 ^o	”	570—590
Heeringad, Shoti, Matties	”	5000—5100	„ ülekuum. „ 3200	”	935—975
„ „ Matfulls	”	5500—5600	Põlevkiviõli	”	170
„ „ Islandi	”	2400—2500	Nafta, Vene	”	—
Rasvaheeringad	”	—	„ Ameerika	”	215—225
Liha, sea, I sort	pd.	1200—1240	Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid	”	300—310
			„ Poola, sist. ja vaadid	”	—
			„ Am., sistern. ja vaadid	”	300—310
			Bensiin, Vene	”	—
			„ Ameerika	”	515
			Piiritus, eksport (excl. vaat) fob	ltr.	42
			Pesusooda, välismaa	pd.	—
			„ kodumaa	”	150—155
			Seebikivi	”	490—500

Värvid, nigrosiin, veessulav, välism. pd.	9600
" tsinkvalge, välism. "	1575
" tinavalge, " "	1500
" ooker, " "	360—470
Väetisained,	
salpeeter, Norra 100 kg. kott	1980
" Tshiili pd.	425
" superfosfaat 18—20% 6 pd. kott	580
" thomasjahu 16—17% 100 kg. "	575
" kaalisool 30%, 100 kg. "	765
" 40% " "	995
" kaniit 14% " pd.	55—60
Vävelhapuammoniaak 75 kg. kott	1900
Lubjalämmastik 100 kg. " "	1800
Vosvoriit, Eesti 6% " "	—
Eesti rikast. vosvoriit 28—30% 6 pd. "	500
Paber, rotatsiooni pd	440
Tsement, Portland, Kunda	
putt 10 pd. 10 nl. tünn	875
Tsement, Aseri pd.	875
Kriit, toores pd.	—
" pestud "	118—120
Asfalt "	120
Kivitõrv "	300—320
Puutõrv "	390—420
Lubi "	43—50
Kips, tükkides "	25
" jahvatatud "	40
" krohvimise "	60—70
Telliskivid, I sort tuhat	—
" A.-s. „Silikaat“ "	—
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi)	5200—5600
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast valmist, pd. I s. pd.	5200—5600
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I sort "	5800—6000
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II sort "	5400—5600
Tooresnahk, väikesed ja suured	—
Silikaat D/B/B "	—
Puumaterjalid, saetud "	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tall.	—
" IV s "	—
" propsid; 7×7 "	—

Prahid:

Lina	
Tallinn — Stettiin tonn sh.	20/—
" — Gent " "	18/—20/—
" — Dundee " "	32/6
" — Belfast " "	50/6

Takud	
Puumaterjalid	
Tallinn — London Standard sh.	37/6—42/6
" — E. C. C. P. (Inglise idarand) "	—
" — Antwerpen "	35—37/6
" — Southampton "	—
" — Manchester "	50/—
" — Amsterdam "	—
" — Dundee "	—

25% talve juuremaks.	
Segakaup	
Tallinn — Stettiin tonn sh.	12—25/—
" — London " "	—
" — Stockholm " Rkr.	12—30

Või	
Tallinn — Stettiin tünn sh.	1/8
Kartulid	
Tallinn — Stockholm tonn Rkr.	9—

Tallinna börsi kursisedel.

		13. VI.	15. VI.	17. VI.	20. VI.	22. VI.	27. VI.	—
1 dollar	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	372	372	372	372	372	372	—
	M.	375	375	375	375	375	375	—
1 naelsterling	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1807	1807	1807	1806	1806	1807	—
	M.	1822	1822	1822	1821	1821	1822	—
100 Saksa riigimark	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	8840	8840	8840	8840	8840	8840	—
	M.	8940	8940	8940	8940	8940	8940	—
100 Soome marka	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	937	937	937	937	937	937	—
	M.	947	947	947	947	947	947	—
100 Rootsi krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9985	9985	9985	9990	9995	9995	—
	M.	10.070	10.070	10.070	10.075	10.080	10.080	—
100 Daani krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9950	9950	9950	9950	9950	9950	—
	M.	10.050	10.050	10.050	10.050	10.050	10.050	—
100 Prantsuse franki	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1445	1445	1445	1445	1445	1445	—
	M.	1520	1520	1520	1520	1520	1520	—
100 Hollandi guldenit	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	14.910	14.925	14.925	14.925	14.930	14.925	—
	M.	15.060	15.075	15.075	15.075	15.080	15.075	—
100 latti	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	7150	7150	7150	7150	7150	7150	—
	M.	7250	7250	7250	7250	7250	7250	—
100 Tsehhehoslovakkia krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1100	1100	1100	1100	1100	1100	—
	M.	1125	1125	1125	1125	1125	1125	—
100 Helveetsia franki	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	7175	7175	7175	7175	7175	7175	—
	M.	7275	7275	7275	7275	7275	7275	—
100 Norra krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9650	9650	9650	9650	9665	9650	—
	M.	9800	9800	9800	9800	9815	9800	—
1 belga	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	51.50	51.50	51.50	51.50	51.50	51.50	—
	M.	53.—	53.—	53.—	53.—	53.—	53.—	—
100 Itaalia liiri	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	2045	2075	2060	2060	2085	2140	—
	M.	2120	2150	2135	2135	2160	2215	—
100 Ungari pengot	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	65.25	65.25	65.25	65.25	65.25	65.25	—
	M.	66.75	66.75	66.75	66.75	66.75	66.75	—
1 Austria shilling	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50	—
	M.	54.—	54.—	54.—	54.—	54.—	54.—	—
1 tsherv. rubla tshekk	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	189.50	189.50	189.50	189.50	189.50	189.50	—
	M.	193.50	193.50	193.50	193.50	193.50	193.50	—
1 Poola slot	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	40.—	40.—	40.—	40.—	40.—	40.—	—
	M.	43.—	43.—	43.—	43.—	43.—	43.—	—
1 Leedu litt	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	36.50	36.50	36.50	36.50	36.50	36.50	—
	M.	37.50	37.50	37.50	37.50	37.50	37.50	—
1 Eesti kroon	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	100	100	100	100	100	100	—
	M.	—	—	—	—	—	—	—

Väljaandja Kaubandus-tööstuskoda.

Vastutav toimetaja H. Anto.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk t. 2.